ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5103 14/27 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1902 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 26 ՇԱՊԱՆ 1320 ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5103

درعلیه‌ده غلطه‌ده آرەولك غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ եւ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան 140 ղրշ.
» » » » վեցամսեայ 70 »
» » » » եռամսեայ 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան 40 Ֆրք.
» » » վեցամսեայ 20 »
Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի։
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Քաղաքական պայծառ հորիզոնին վրայ եթէ երբեք ամպեր երեւցան վերջերս, մէյ մը Մարոքի խնդիրն էր, երկրորդ ռուսական առաջարկութիւնը՝ Աֆղանիստանի հետ յարաբերութիւն հաստատելու համար։ Բայց առաջնոյն վերաբերեալ այնքան հակընդդէմ շահեր, մրցումներ ու տեսակէտներ կան, զիրար չէզոքացնող եւ ամլութեան դատապարտող, որ հաւանական չէ թէ ծանր համեմատութիւն ստանայ, ըստ որում տէրութիւններու առաջին ու գլխաւոր քաղաքականութիւնն է չթողուլ որ փոքրիկ խնդիր մը ընդարձակի եւ ծանր համեմատութիւններ առնէ աշխարհի ո՛ եւ է կողմը, քանի որ արդի միջազգային կացութիւնը համադրաւիչ հանգամանք մը ունի, այսինքն ընդհանուր ծաւալ մը կը գտնէ ո՛ եւ է խնդիր, որուն շահակից ըլլան մէկէ աւելի տէրութիւններ։ Արդ, Մարոքի նկատմամբ Ֆրանսա, Սպանիա եւ Անգլիա հաւասարապէս շահագրգռուած են, եւ չեն թողուր որ մէկ կամ միւսը կամ երկուքը իրենց սեպհական շահերը առաջ տանին։ Հետեւանքն այն կ'ըլլայ որ ոչ մէկը կրնայ քայլ մը առնել, որով եւ խնդիրն ալ խնդիր ըլլալէ կը դադրի ու հոն կը մնայ ուր որ էր։ Իսկ Թէթուանի շփոթութիւնները կը զսպուին նոյն ինքն Մարոքի էմիրին ազդու ջանքերով, որոնց ոչ սակաւ կը նպաստէ յիշեալ տէրութեանց մարտանաւերու ներկայութիւնը մարոքեան ջուրերուն մէջ։

Գալով երկրորդ խնդրին, թէպէտ Անգլիա մերժեց Ռուսիոյ առաջարկը, բայց մինչեւ ցարդ չտեսնուեցաւ հիւսիսային կայսրութեան կողմէն այնպիսի արարք մը որ երկու պետութեանց միջեւ լուրջ կնճիռ մը առաջ բերելու բնութիւնը ունենար, կամ վախ ազդէր։ Հիմակուհիմա լեզուի ու գրչի պայքար մըն է կը տիրէ այդ խնդրին առթիւ, երկու երկիրներուն մամուլին միջեւ, մինչդեռ երկու կառավարութիւնները շատ աղէկ են իրարու հետ, եւ մինչեւ անգամ ռուսական նաւատորմիղ մը պիտի այցելէ մօտերս անգլիական ջուրերը, այցելութիւն մը՝ որ ուրիշ բան չի նշանակեր ապաքէն, բայց եթէ սերտ բարեկամութիւն մը։ Մանաւանդ անոր համար շատ աւելի նշանակալից եւ ուշագրաւ հանգամանք մը ունի, վասն զի Վիլհէլմ Բ. կայսեր Անգլիայէն դառնալէն գրեթէ անմիջապէս ետքն է որ տեղի պիտի ունենայ այդ այցելութիւնը, ըսել է թէ Ռուսիա եւս պէտք կը տեսնէ իր բարեկամութեան հաւաստիքները յայտնել Անգլիոյ, փոխարէն այն ամէն վիրաւորիչ ու հակակիր ցոյցերուն, որոնք այնքան անխորհրդաբար ի գործ դրուեցան Մեծին Բրիտանիոյ դէմ Ռուսիոյ ժողովրդեան կողմէն պոէրական պատերազմին բովանդակ տեւողութեան միջոցին, երբ այնպէս կը յուսային թէ Անգլիա չպիտի կրնար յաղթական հանդիսանալ ի վերջոյ։ Իսկ այժմ որ այդ բոլոր կարծիքները ի դերեւ ելած են, եւ իրողութիւնները ճիշդ հակառակը հաստատեցին, պաշտօնական Ռուսիոյ ուրիշ ընելիք չէր մնար, բայց թէ բարեկամական շքեղ ցոյցով մը փճացնել Ռուսիոյ հականգլիական արարքներուն թողած տպաւորութիւնները։ Եւ բազմաթիւ մարտանաւերէ բաղկացած վիթխարի նաւատորմիղի մը այցելութիւնն ալ անշուք մէկ հաւաստիք չէ յայտնել փափաքուած հանդիսաւոր բարեկամութեանը, որուն անշուշտ պիտի յաջորդէ անգլիական նաւատորմի մը այցելութիւնը։ Արդ, մինչդեռ մէկ կողմէն այս օրինակ համակրական ցոյցեր տեղի կ'ունենան, միւս կողմէն հաւանական չէ որ Աֆղանիստանի հետ ուղղակի յարաբերութիւն հաստատելու խնդիրը թշնամական արդիւնքի մը յանգելու չափ առաջ տարուի Ռուսիոյ կողմէ, քանի որ յայտնի է թէ Անգլիա բնաւ չպիտի յօժարի երրորդի մը միջամտութեանը Աֆղանիստանի գործերուն։

*** Այդ երկու խնդիրներէն շատ աւելի ծանրակշիռ բնութիւն ունէր Աւստրիոյ ծերունազարդ կայսեր հիւանդութեան լուրը, որ բարեբաղդաբար շուտով իմացուեցաւ թէ վտանգաւոր հանգամանք մը չունէր։ Զի յայտնի է թէ Ֆրանց Յոսէֆ կայսեր անձը ո՛րքան զօրաւոր կապ մըն է Աւստրիոյ-Հունգարիոյ պետութիւնը կազմող այնքան այլազան տարրերուն համար, որոնք որչափ հակառակ են իրարու, այնչափ սիրով փարած են իրենց համակրելի կայսեր անձին։ Արդ, իրեն բնութեան պահանջման տեղի տալով՝ այդ ընդհանուրէն սիրուած ու յարգուած անձը հրաժեշտ առնէ օր մը աշխարհէս, ո՛չ ոք գիտէ թէ ի՛նչ վիճակ կը սպասէ Եւրոպայի ճիշդ կեդրոնին մէջ հաստատուած այդ պետութեանը, որուն քաղաքական արդի ձեւով գոյութիւնը եւրոպական հաւասարակշռութեան գլխաւոր նեցուկ ու խարիսխն է. հետեւապէս յոյժ մեծ կարեւորութիւն ունի անոր վեհապետին կեանքը։ Ասոր համար խիստ մեծ բարեբաղդութիւն մըն է աշխարհի խաղաղութեան համար հիւանդութեան լուրին ետեւէն անմիջապէս հասած այն տեղեկութիւնը թէ վտանգաւոր հանգամանք չունի հիւանդութիւնը։

*** Ֆրանսայի կողմէն զարմանալի լուրեր կան նորէն։ Կը կարծուի թէ Երեսփ. Ժողովը չպիտի վաւերացնէ Սիամի հետ ֆրանսական կառավարութեան կնքած դաշնագիրը։ Մինչեւ անգամ խորհուրդ տուողներ կան նախարարութեան՝ չներկայացնել զայն բնաւ Խորհրդարանին, պարապ տեղ պարտութիւն մը չկրելու համար։ Զարմանալի են արդարեւ ֆրանսական մտքի տրամադրութիւնները, որ կրնան եղեր այսքան տարօրինակ երեւոյթներ առնել, առանց խորհելու թէ ո՛րքան անպատուութիւն կ'ըլլայ օրուան կառավարութեանը համար, եթէ օտար պետութեան մը հետ իր կնքած մէկ դաշնագիրը չվաւերանայ Խորհրդարանէն։ Մանաւանդ որ բնաւ յուսալի չէ թէ լաւագոյն պայմաններ կարելի ըլլայ ձեռք բերել Սիամի կառավարութենէն, որ եթէ ուզէ իսկ, դուցէ չպիտի կրնայ շնորհել, քանի որ վարագոյրին ետեւը Անգլիա եւ Ճաբոն կան, որոնք չեն ներեր իրեն՝ աւելի զիջումներ ընել։ Հետեւաբար ի՛նչ օգուտ պիտի շահի Ֆրանսա, եթէ իրօք իր երեսփոխաններուն մեծամասնութիւնը մերժէ սիամական դաշնագիրը։ Առ առաւելն նախարարական փոփոխութիւն մը տեղի պիտի ունենայ, ինչ որ երկրին օգուտէն աւելի վնաս միայն կրնայ առաջ բերել։ Իսկ անոնք որ կը կարծեն թէ նախարարական այդպիսի փոփոխութեան մը պարագային Պ. Տէլքասէ պիտի կոչուի կազմելու նոր վարչութիւնը, չեն մտածեր թէ դաշնագրին մերժումը նոյն իսկ Պ. Տէլքասէի դէմ անվստահութեան ցոյց մըն է, քանի որ արտաքին գործոց նախարարութեան ձեռքով է որ դաշնագիր մը կը կնքուի։ Ուստի բնաւ հաւանական չէ որ Պ. Տէլքասէ ըլլայ յաջորդ Նախարարապետը, եթէ իրօք տապալի արդի դահլիճը սիամական դաշնագրին երեսէն։ Եւ պէտք է սա ալ ըսելու փութալ թէ շատ ալ հաւանական չէ ո՛չ դաշնագրին մերժումը եւ ո՛չ ալ նախարարութեան անկումը։

Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ՋԱՐԱՇԱՀՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Արեւելքի 5040 համարին մէջ, Վարժապետեան Մամիկոնի հասցէին անկեղծօրէն ու լրջօրէն կ'ուղղէինք, ի միջի այլոց, հետեւեալ խորհուրդները. «Տրապիզոնի մէջ ալ, ուր կոչուած է ուսուցչական պաշտօն վարելու, չհետեւիլ ա՛յն ընթացքին՝ որուն հետեւեցաւ Կարնոյ մէջ, այսինքն խառնակչութիւն չընել, խելքէն վեր գործերու չխառնուիլ, վերջապէս Յովհ. էֆ. Պուճիգանեանի «Տիպար Ուսուցիչը» խորագրով յօդուածներուն շարքը (*) միշտ կարդալ ու իրեն վարքի կանոն ընել, եթէ իրօք կը փափաքի պարկեշտ պաշտօնավարութեան երկարատեւ շրջան մը բոլորել Տրապիզոնի մէջ»։

Այս տողերով կը վերջանար յօդուած մը՝ զոր իբր մօտէն իրազեկ եւ լոկ յանուն ճշմարտութեան, ինքնաբերաբար գրել պարտք համարեցայ, արմատախիլ ընելու համար գժտութեան ա՛յն որոմները, զորս Ծաղիկի 421 թիւին մէջ Վարժապետեան Մամիկոն ցանել փորձած էր Սանասարեան Տեսչութեան ու Մարկոս էֆ. Նաթանեանի միջեւ, եւ միանգամ ընդ միշտ հաստատելու համար թէ ճշմարտութենէ շատ հեռի են եղած ակնարկութիւնները։ Ու խնայեցի այն ատեն աւելցնելու թէ ոչ միայն գժտութիւն կամ ցրտութիւն չէր տիրեր ասոնց միջեւ, այլ ընդհակառակը Վարժապետեան Մամիկոն անձամբ ինծի պատմած է, թէ ինքը չեմ յիշեր ի՛նչ առիթով Նաթանեան էֆէնտիէն չափազանց վշտացած է եւ խուլ հակառակութիւն մը կը տածէ այս վերջինին դէմ. խնայեցի նոյնպէս աւելցնելու թէ Ծաղիկի այդ բախտախնդիր թղթակիցը կը նկրտէր մէկ քարով երկու երեք թռչուն զարնել, այսինքն՝ Սանասարեան Տեսչութիւնն ու Նաթանեան էֆէնտին իրարմէ պաղեցնել, այս վերջինէն համակրութիւն մուրալ կամ հաշտութիւն խնդրել, վերջապէս չվինականութիւն քարոզելով պաշտօն մը շորթել։

Սակայն տխրահամբաւ այդ թղթակիցը, փոխանակ օգտուելու իր հասցէին ուղղուած վերոյիշեալ անկեղծ խորհուրդներէն եւ փոխանակ զգաստանալու, այժմ իսկ կը շարունակէ հետեւիլ իր անուղղայ խառնակչութեան, Տրապիզոնէն մինչեւ Կարին մեքենայութիւններ կը լարէ։ Վերջերս կը յանդգնի իր ստայօդ նամակներով խաբել Կարնոյ Առաջնորդ Տ. Զաւէն Ծ. վրդ.ը ու ասով կեղծ անձնուիրութիւն ցուցնել, սակայն մեր եւ ուրիշներու քով շատ աննպաստ լեզու մը կը գործածէր Տ. Զաւէն վարդապետի նկատմամբ, այն պահուն որ Կարնոյ Ուսումնական Խորհուրդը կը մերժէր անոր ուսուցչական պաշտօն մը տալ, անոր ըրած մէկէ աւելի դիմումներուն ու Ծաղիկի մէջ Կարնեցիներուն նկատմամբ շռայլած բոլոր շոյամներուն հակառակ։

Ցաւալին ա՛յն է որ մեր մէջ կան ուրիշին բերնով հաց ուտող, մարդերն ու իրերն արտաքին երեւոյթէն դատող կարգ մը դիւրահաւաններ։ Այսպիսիները, զիրենք ամէն պարագայի մէջ խելացի դաւանելով հանդերձ, գրեթէ միշտ տեսակ մը քմայքով յագուրդ կուտան իրենց կարծեցեալ անսխալականութեան, եւ մինչդեռ պետական ատեանները ի պաշտօնէ առժամեայ փոխանորդ մը, վէքիլի միւսախար մը կը նշանակեն՝ գոնէ ձեւապէս պաշտպանելու համար բացակային իրաւունքները, այդպիսիները, առանց ի նկատ առնելու քաղաքակրթական այս պահանջումները, իրենց վերաբերեալ որ եւ է դատի մէջ իրենց կը վերընծայեն թէ՛ դատաւորի, թէ դատախազի եւ թէ միանգամայն վկայի հանգամանքները։ Բոլոր այս տպօրէն պայմաններուն մէջ ի բացակայութեան վճիռ կ'արձակեն՝ բռնանաղբօսիլով իրենց տրամաբանական կարողութիւնը. ու զարմանալի է որ կը փափաքին անպատճառ հաւատացնել ամենուն թէ այդ կերպով տրուած վճիռը բացարձակօրէն արդարացի է, մանաւանդ երբ այդ անիրաւ վճիռն արձակած են այնպիսի մէկուն դէմ՝ զոր այսպէ՛ս թէ այնպէս առարկայ ըրած ըլլան իրենց անճահ հակակրութեան։ Դիւրին է այլ եւս երեւակայել թէ մինչեւ ո՛ր աստիճան արդարացի կրնան ըլլալ մեր կարգ մը պաշտօնակիցներու կողմէ գավլը միւճէրրէտի հիման վրայ կատարուած դատավարութիւնն ու արձակուած վճիռը։

Մասնաւորելով մեր խօսքը Վարժապետեան Մամիկոնի Տրապիզոնէն ուղղած ստապատիր նամակին պարունակութեան վրայ, եւ մօտաւոր ապացոյցի վերապահելով ի հարկին պարզել ամէն ճշմարտութիւն, այդ նամակին պարունակութիւնը կէտ առ կէտ ճշմարիտ ընդունող եւ մարդերն ու իրերը այդպիսի թղթակիցներու խօսքով դատող բարեմիտներուն լուրջ ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք յիշեալին ստորագրութիւնով Ծաղիկի 314րդ թիւին մէջ երեւցած հետագայ տողերուն վրայ, եւ յանուն տրամաբանութեան կը պահանջենք որ զանոնք ալ կէտ առ կէտ իբր ճշմարիտ ընդունին։ Ահա՛ այդ տողերը.

«Պարզապէս առ համեստութեան եւ ոչ երբեք ի նկատի ունենալով ուրիշ պարագաներ, ծանօթ յօդուածները (**) ստորագրած էի «Իրազեկ» ծածկանունով։ Տեսնելով սակայն որ այս պատճառաւ անմեղներ կը դատապարտուին եւ Տեսչութիւնը նոյն իսկ վարժարանին պաշտօնէից կը վերագրէ այդ յօդուածներուն հեղինակութիւնը (ահա՛ բաւարար ապացոյց մը, թէ ո՛ր աստիճան ճշտութեամբ պատրաստուած են անոնք), ինչպէս քաղաքիս (Կարնոյ) մէջ, ահա հրապարակաւ ալ, կը փութամ յայտարարել թէ ե՛ս եմ այդ յօդուածները գրող, քսանամեայ մեծ մեղաւորը, ե՛ս եմ որ յանդգնեցայ Սանասարեան վարժարանին լաւ ու գէշ կողմերը՝ իրենց հարազատ երանգներով ցոյց տալ։ Միայն թէ, այդ մեղքիս ծանրութիւնը քիչ մը թեթեւցնելու անձնասիրութեամբ, պէտք կը զգամ յայտնելու թէ, Ծաղիկի խմբագրութիւնը յառաջապէս յանձնարարած էր մեզ, ուշի ուշով, կատարեալ անկողմնակալութեամբ ու ճշմարտութեամբ պատրաստել այդ ուսումնասիրութիւնը, որպէս զի ամէն ոք միայն ճշմարտութիւնը լսէ Սանասարեան վարժարանի նկատմամբ, ա՛յն պահուն երբ կեդրոնի Խնամակալութեան սեղանին վրայ կը գտնուէր վարժարանին քսանամեայ տեղեկագիրը, որ անշուշտ իր պարունակութեամբ աւետարան մը չպիտի համարուէր»։

Անկողմնակալ ու խելահաս ընթերցողներուն կը յանձնենք համեմատել այս տողերը Տրապիզոնէ չարամտօրէն Կարին ուղղուած ստայօդ նամակին պարունակութեան հետ, որպէս զի գիտցուի թէ ո՛վ է հալածողը եւ ո՛վ է հալածեալը։

Մինչեւ վերջը գրել խոստանալով հանդերձ, առ այժմ մեր խօսքը կը կնքենք յայտարարելով, թէ միմիայն գայթակղուած միտքերը բուժելու համար է ո՛ր կը զիջանինք գրել այս տողերը, եւ ցաւ յայտնել յաւէտ արտաքին երեւոյթէն դատողներուն խարխելու եղանակին վրայ՝ քան թէ այդ թղթակիցին չհաստատակութիւններուն ու չարաշահութիւններուն վրայ, թղթակցի մը՝ որ չծածկեց ինծմէ, թէ «բոլոր այս պարագաներուն մէջ իր միակ նպատակն է պաշտօն մը ձեռք ձգել», եւ թէ իր այս նպատակին չի կրնար հասնիլ՝ մինչեւ որ չյարձակի Սանասարեան վարժարանին վրայ։ Իր այս խօսքը ուրանալու աստիճան յանդուգն չենք կարծեր զինքը։ Սակայն թո՛ղ ուրախ ըլլայ որ եթէ չկրցաւ իրականացած տեսնել Սանասարեան վարժարանին Խարբերդ փոխադրումը, գէթ ինքը չարաշահօրէն պաշտօն մը ձեռք անցուց, եւ ասիկա ալ բաւական չհամարելով ամէն միջոց գործածեց ուրիշներուն վնասելու համար, ու պահ մը յաջողեցաւ... շնորհիւ դիւրահաւանութեան։

ԿԱՐԻՆ, 2 Նոյեմ. Ա. Ն. ԹՈԹՎԱՅԵԱՆ

Ց. Գ. Վերջին պահուն ստացայ Ծաղիկի 25 հոկտ. թուակիր 490րդ համարը, որուն մէջ յիշեալ Վարժապետեան Մամիկոն հաճած է փողոցային ոճով անիմաստ յօդուած մը գրել, յօդուած մը՝ որուն բովանդակած սուտերուն թիւը ուղիղ կը համեմատի բառերուն թիւին հետ, եւ որով յուսահատական ճիգեր կը թափէ իր անպատչաճ [illegible] չքմեղացնելու, մինչդեռ անգամ մըն ալ ասով յայտնի ամենուն անգիտակցօրէն հաստատեց իր պախարակածին արժանիք ունենալն ու իր ի՛նչ նկարագրի տէր ըլլալը, առանց երբեք մտածելու թէ հանրութիւնը շատ լաւ կը զանազանէ մարդերը։ Խոստանալով ի մօտոյ անտեսակցիլ, առայժմ հարկադրուած ենք պահանջել Ծաղիկի խմբագրութենէն, որ, եթէ իրօք անկեղծ է, բարեհաճի իր մօտաւորագոյն թիւերէն մէկուն մէջ հրատարակել նախ ա՛յն չափազանց դրուատիքներով լեցուն յօդուածը, զոր Մամիկոն Վարժապետեան տարիոյս սկիզբները ուղղած էր իմ հասցէիս։ Այս պահուն իսկ Ծաղիկի խմբագրատան մէջ գտնուած այդ գրութեան հրատարակումը յստակօրէն պիտի պարզէ հեղինակին հոգեկան վիճակը։

Ա. Ն. Թ.

(*) Տես 1901 Աւետաբեր, ԾԴ. համար, էջ 69—170։

(**) Ծաղիկի 289-293 թիւերուն մէջ հրատարակուած։

ԳԻՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԽՕՍՔ ՄԸՆ ԱԼ

Արեւելքի 5095 թիւին մէջ կարդացի Պ. Լեւոն Սրապեանի վերջին պատասխանը կամ աւելի ճիշդը, բացատրութիւնները, որոնցմով դարձեալ յարգելի յօդուածագիրը իր առջի ըսածները կը հաստատէր, իր առջի ըսածներուն վրայ կը պնդէր, առանց երբեք կարեւորութիւն տալու Տոքթ. Օ'Րօրքի, Դովէի եւ ուրիշ գիտուն հեղինակներու կարծիքներուն։ Ինչո՞ւ։ Որովհետեւ անոնք համոզիչ, ուղիղ չեն եղեր (!)։ Եւ ճիշդ այս պարագան է որ քիչ մը առատրոց կը թուի մեզի։ Դուք, Պ. Սրապեա՛ն, ձեր վերջին գրութեամբը, առանց ասոր անոր ըսածներուն ականջ կախելու, կ'ելլէք վճիռ մը կ'արձակէք ու կ'ըսէք. «Ծաղիկներուն հիւթը օր ըստ օրէ օդին մէջ կը բարձրանայ ու հո՛ն խտանալով գազպէն ըսուած մարմինը առաջ կուգայ (!)»։ Ըսել է որ կ'ընդունիք թէ՛ այդ կողմերը ծառեր կան, որոնցմէ ծաղիկներ կը բուսնին, ու այս վերջիններէն առաջ եկած հիւթերէն ալ գազպէն (!) կ'արտադրուի։ Քանի որ ծառերու գոյութեանը հաւատք կ'ընծայէք, այլեւս խնդիրը քիչ մը դիւրացած կ'ըլլայ։

Բայց խնդիր է գիտնալ թէ որո՞նք են այդ ծառերը եւ ի՛նչպէս ու ի՛նչ եղանակով գազպէն կ'արտադրուին ասոնցմէ։ Ծառերէ զատ ուրիշ տեղերէն ալ գազպէն կը ստացուի՞, եթէ ա՛յո, ի՛նչ եղանակով։ Ահա կարեւոր հարցումներ՝ որոնց պիտի պատասխանենք այսօր. այս անգամ ապահով եմ որ մեր ըսածներուն, այսինքն գիտուններուն ըսածներուն, հաստատ հաւատք մը պիտի ընծայէք։ Թէ ո՞րոնք են այդ ծառերը եւ ի՛նչպէս գազպէն կը ստացուի, նախ ատ բացատրեմ։

Ինչպէս գիտէք, կամ գիտնալու էք, Տիարպէքիրի շրջակաները, Ջերմուկ եւ Էկիլ անունով երկու աւաններ կան։ Ասոնք իրենց շրջակաները գտնուած անտառներովը անուանի են։ Այդ անտառներուն մէջ գտնուող ծառերը մեծ մասամբ կաղնի, հացի եւ ուրիշներէ կը բաղկանան, որոնցմէ կաղնիներու (Տիարպէքիրցիներուն ջըլլօ ըսած ծառերը) տերեւները խոշորկեկ, ձուաձեւ, խառնիխուռն, իրարու պլլուած են։ Ինչպէս ասկէ առաջ ըսած էինք, այս ծառերուն գիտական լեզուով Ֆրաքսինիա օրնիւս կ'ըսեն, որոնց ցօղուններուն, ճիւղերուն վրայ գտնուած ճեղքերէն գազպէն կը հոսի։ Տոքթ. Օ'Րօրք ալ այսպէս ըսած է, որուն համակարծիք գտնուած է Դովէ անուանի բուսաբանն ալ։ Մենք ալ անոնց հետեւողութեամբ, այդպէս կը հաւատանք. դուք նորէն ազատ էք հաւատ չընծայելու. ձեր գիտնալու բանն է ատ։

Ծառերէ զատ ուրիշ տեղուանք, հողերու, աւազներու եւ ուրիշ բաներու վրայ ալ գազպէն կը բուսնի՞։ Այո՛, կը բուսնի. երկու խօսքով բացատրեմ թէ ինչպէս։

Լաքինոարիա էսքիւլանթա եւ լաքինոարիա թէնքիօրիա ըսուած տեսակ տեսակ տունկեր կան, որոնց կօնիտներուն մէջ, ինչպէս յայտնի է, շատ սերմեր (spore) կը գտնուին. ահա այս կօնիտները, հովերու, փոթորիկի ազդեցութեամբ՝ դաշտերու, լեռներու, աւազներու մէջ կը խառնուին, կը ձգձգուին, — այդպէսով քանի մը օրէն փողոցներու մէջ կամ դուրսերը, պզտիկ, դաժան սունկեր կը նշմարուին։ Ահա՛ այս սունկերը հովերու ազդեցութեամբ՝ քարի կտորուանք աւազի մանրուքներու հետ խառնուած, դէպ ի վեր, օդը կը բարձրանան ու յետոյ ոմանք իրարու հետ միանալով խոշոր զանգուածներ կազմած, ուրիշներ առանձին ըլլալով վար կը թափին։

Ահա երկնառաք (!) քարէ ու սունկէ բաղկացած այդ մանանան որ բնա՛ւ երբեք մաննիթ չի պարունակեր. եւ ասոր համար է որ արդէն, Տիարպէքիրի ժողովուրդը կ'ուտէ անոնցմէ, առանց վախնալու, որովհետեւ առողջութեան վնաս չի պատճառեր, մինչդեռ ծառերէ հոսող մանանային քիչ քանակութեամբ իսկ եթէ ուտուի, լուծողութիւն, երբեմն, գլխացաւ, գլխու պտոյտ առաջ կը բերէ եւ ուրիշ երեւոյթներ ալ կը նշմարուին։ Ասոր պատճառը սա է թէ իրենց բաղադրութեան մէջ մաննիթ, շաքար, տէքսթրին, բորակատներ եւ ուրիշ նիւթեր կը կը գտնուին։

Ահա գազպէնի նկատմամբ ունեցած որոշ տեղեկութիւններս։ Պ. Սրապեան, սա ալ աղէկ գիտցէք որ, ասկէ աւելի որոշ տեղեկութիւն չի կրնար տրուիլ գազպէնի մասին, եւ չարժեր ալ, որովհետեւ, այնքա՛ն հետաքրքրական, ա՛յնքան օգտակար մարմին մը չէ գազպէնը, բժշկական տեսակէտով գէթ։

Կ. Տ. ԱԼԼԱՀՎԷՐՏԻ

ՊԱՐՍԿԱՀԱՅԵՐԻ

ԿՐԹԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸ

Ա.

Այն բանակռիւը, որ սկսվեց վերջերս մամուլի մէջ Պարսկահայերի կրթական գործի եւ կենտրոնական ուսումնարանի հիմնարկութեան առիթով, ստիպում է ինձ մի անգամ եւս զբաղվել այդ հարցով եւ մի քանի անհրաժեշտ բացատրութիւններ տալ։

Վաղուց հրապարակի վրա է դրված Պարսկահայերի կրթական գործի եւ ուսումնարանական կազմութեան հարցը։ Դա շատ ծանր եւ լուրջ հարց է, կարօտ բազմակողմանի եւ օբեկտիվ ուսումնասիրութեան, ուստի եւ ինձ զարմացնում է այն վերաբերմունքը, որ ունեն բանակռւողները դէպի այդպիսի մի վերին աստիճանի լուրջ խնդիր։ Իմ կարծիքով այդ վերաբերմունքը թեթեւ է, սուբեկտիվ, ոչ անաչառ եւ ոչ հիմնված խնդրի բազմակողմանի եւ հիմնաւոր քննութեան վրա։

Բանակռւողները, թողած խնդրի հիմնական կողմերը, զբաղվում են այնպիսի կողմերով, որոնցով խնդիրը չէ կարող սպառվել։ Եթէ ընդունենք նոյն իսկ, որ կենտրոնական դպրոցի հաստատութիւնը անհրաժեշտ է — իսկ այդ անհրաժեշտութիւնը ակներեւ է — դարձեալ կենտրոնական դպրոցի հաստատութեամբ, խնդիրը, հիմնական խնդիրը, այն է Պարսկահայերի կրթական գործի կազմակերպութեան խնդիրը մնում է չը լուծված։ Եւ սակայն, առանց այդ հիմնական խնդրի լուծման, մինչեւ Պարսկահայերի կրթական գործը չը դրվի օրինաւոր, խելացի հիմունքի վրա, մինչեւ նա չը ստանայ որոշ կազմակերպութիւն, համապատասխան Պարսկահայերի կեանքի պայմաններին եւ ժամանակակից մանկավարժական պահանջներին, Պարսկահայերի կրթութեան գործը կը մնայ նոյն աննախանձելի վիճակի մէջ, որի մէջ գտնվում է այս րոպէիս եւ նոյն իսկ կենտրոնական ուսումնարանի հաստատութիւնը ոչ մի շօշափելի արդիւնք չէ կարող արտադրել։

Բացատրենք մեր միտքը։ Ատրպատականի թեմի հայ ազգաբնակութեան թիւը հասնում է Պարսկաստանի Հայերու ընդհանուր թուի կէսին։ Ատրպատականի

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (31)

ԹՕԼ ՊՈՒՐԺԷ

ՍԻՐԱՅԻՆ ՈՃԻՐ ՄԸ

Դ

ԱՌԱՋԻՆ ԺԱՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Էլէն խորհրդածելով՝ իր վիճակը բաղդատեց զայն առաջ բերող շարժառիթին։ Արդիւնքին եւ պատճառին միջեւ գտնուող անհամեմատութիւնը բաւ եղաւ հանդարտեցնելու զինքը, մանաւանդ որ Արմանի աչքերը, յաջորդ ժամադրութեան, կ'արտայայտէին այն բուռն տենչանքը, որուն ջերմութենէն միշտ կը փթթէր իր սիրտը։ Արման հասկցած էր թէ իր սիրուհին կը տառապէր իր ունեցած տարակոյսին պատճառաւ, ու ըսած էր մտովի. «Ինչո՞ւ համար չարչրել զայն։ Կը ստէ, աւելի հաճոյ թուելու համար ինծի եւ ես կը սրտնեղիմ անոր դէմ իր ստախօսութեանը համար։ Շատ անիրաւ բան է ասիկա...» Այս պատճառաբանութիւնը, որ թաքուն կերպով կը դգուէր իր անձնասիրութիւնը, սա արդիւնքը ունեցաւ որ Արման խանդաղատեցաւ Էլէնի վրայ։ Բայց երբ յստակատեսութեան շրջանը սկսած է սիրող սրտի մը համար, այնքան շուտ չի փակուիր. այս առաջին ցնցումէն քանի մը օր յետոյ, Էլէն երկրորդ ցնցում մըն ալ ազդեցութիւնը կրեց։ Այս անգամ, Արման եւ Էլէն իրարու ժամադիր եղած էին Բուսաբանական պարտէզին նրբուղիներէն մէկուն մէջ, որպէս զի միասին քալեն, ինչպէս կը պատահէր երբեմն։ Էլէն շատ կը սիրէր այդ գաւառական ու հանդարտիկ զբօսատեղը, իր գեղեցիկ ծառերուն համար, որոնք իրեն կը յիշեցնէին Պուրժի արքեպիսկոպոսարանի պարտէզը։ Մանաւանդ կը սիրէր այն տեղը, ուր Արման կը սպասէր իրեն, այն հուրբ եւ երկար դարատափին վրայ, որ կ'եզերէ Ժոֆրուա-Սէնթ-Իլէրի փողոցը։ Նստարանի մը վրայ կը բազմէր, ուրկէ կը հետեւէր մեծ ժամացոյցի մը սլաքներուն, որ դրուած էր Բիթիէ հիւանդանոցին ներքին տաղաւարներէն մէկուն մէջ։ Այդ ցած տունին տխուր բակը, իր կտրուած ու տերեւազուրկ ծառերով, իր պատուհաններուն մութ գոյն վանդակներով, իր քարերուն հնամենի ու եղծուած գոյնով, հաճելի կը թուէր մանկամարդ կնոջ, իբր հակադրութիւն մը իր սիրային գողտր վէպին երջանիկ ու դեռաբոյս մերձաւորութեան։ Հեշտալի թմրութիւն մը կը զգար, իր մտածումը ամփոփելով ինքզինքին վրայ, մինչ մեծ օմնիպիւսները դանդաղօրէն կը թաւալէին ցած փողոցին մէջ, իր ոտքերուն տակ։ Տղաք կը խաղային ծառերու թանձր թաւուտքին մէջ եւ անոնց ձայները մինչեւ իրեն կը հասնէին, տարիներու մէջ ջնջուած հեռաւոր տպաւորութիւնները վերյուշել տալով։ Վերջապէս, Արմանը նշմարեց դարատափին ծայրը. ոտքի կ'ելլէր՝ զայն դիմաւորելու համար, իր սիրահարին նայուածքին զգալով թէ աւելի գեղեցկացած էր ինք, շնորհիւ այն հակադրութեան, որ կը պարզուէր իր արդուզարդին ու համեստ գիւղանկարին, եւ իր վարդագոյն երանգին ու մայրենի ճիւղերուն սեւութեան միջեւ։ Արման եւ Էլէն պարտէզին մէկ հանդարտիկ մասին մէջ կը պտըտէին, որ տունկերուն յատկացուած է եւ այն երկու դար ողջունող ծառերուն քով, որոնք կը կրթնին իրենց ծերուկ բուններուն, երկաթ նեցուկներուն վրան հանգչած պատերու պէս։ Ջերմ բան երկինքը կապտորակ ըլլար թէ միգապատ, երբ Արման հոն կը գտնուէր, միշտ արեւակը կը շողար Էլէնի համար... Արման եւ Էլէն, փետրուարի սկիզբի մեղմ յետ միջօրէ մը, քով քովի կը թափառէին այդ ընդարձակ պարտէզին նրբուղիներէն մէկուն մէջ. մանկամարդ կինը իր սիրահարին կը պատմէր Ալֆրէտի պաշտօնակիցներէն մէկուն կնոջ պատմութիւնը, զոր ամուսինը վռնտած էր, երեւան հանելէ յետոյ թէ երկու սիրահար ունէր կինը։

—«Միւս կիներն ալ յաջորդաբար ունին իրենց սիրահարները... ըսաւ Արման իր յոռի ծիծաղով. «տարբերութիւնը շատ քիչ է...»

—«Բոլոր կիներն ալ այդպէ՞ս կը կարծէք...» ըսաւ Էլէն, որ առջի [illegible] տխուր յուզման ենթարկուած էր։

«—Բայց անոնց վրայ գէշ կարծիք չունիմ,» պատասխանեց Արման։

—«Կարծեմ թէ տկար են, իսկ այրերը՝ ստախօս։ Կիները շատ այրեր կը գտնեն, իրենց երդուելու համար թէ կը սիրեն զիրենք, եւ անոնցմէ տասնէն մէկը կը հաւատայ այդ խօսքերուն... Վերջապէս աղէկ փորձանք մը կը բանայ ասիկա։»

—«Ըսել է կը կարծէք թէ չկայ կին մը որ մէկ սէրով գոհանայ։»

—«Քիչ,» ըսաւ Արման. «բայց ի՛նչ փոյթ,» յարեց զուարթութեամբ. «ամէն սիրային նոր արկածի մէջ՝ կիները կ'երեւակայեն թէ անկէ առաջ չեն սիրած բնաւ, եւ կէս մը ճշմարիտ է ասիկա — ինչպէս ամէն ճշմարտութիւն — քանի որ միեւնոյն կերպով չեն սիրած...»

Հարցում մը եկաւ Էլէնի շրթունքներուն վրայ։ Ուզեց հարցնել. «Հապա իմ վրաս ի՛նչ կը խորհիս։ Կը կարծե՞ս թէ քենէ առաջ սիրած ըլլամ։ Կը կարծե՞ս թէ պիտի սիրեմ քենէ յետոյ։» Էլէն չհամարձակեցաւ այդ հարցումը ընելու։ Անգամ մըն ալ սա անգութ տպաւորութիւնը ունեցաւ թէ անծանօթ բան մը կար իր սիրահարին նկարագրին մէջ։ Ո՛չ, իր վրայ չէր որ կը տարակուսէր, այլ ուրիշ կնոջ մը վրայ։

(Շարունակելի)

թեմում հայ ազգաբնակութիւնը կենտրոնացած է մի քանի գաւառներում, եւ այնպէս չէ սփռուած, ինչպէս բուն Պարսկաստանի թեմում։ Այս վերջինում հայ տարրը սփռուած է անհագին տարածութեան վրա, բուն Պարսկաստանի խորքերում, անջատուած եւ կտրուած որ եւ է հաղորդակցութիւնից քաղաքակիրթ աշխարհի եւ նոյն իսկ Ատրպատականի հայ ժողովրդի հետ։ Սպահանի մօտ, Լօրիստանի սարերի մէջ, բազմաթիւ հայ գիւղեր կան, որոնք նոյն իսկ հայ լեզուն գրեթէ մոռացել են, վայրենացել եւ միայն եկեղեցով են հայ ճանաչւում։ Ատրպատականի թեմը, իբրեւ սահմանակից Ռուսաստանին եւ նրա հետ առեւտրական, մտաւոր յարաբերութիւններ ունեցող, համեմատաբար աւելի լաւ պայմանների մէջ է գտնւել միշտ եւ յարմարութիւն ու հնարաւորութիւն է ունեցել մտածել իր կրթական գործի մասին, դպրոցներ հաստատել, մի խօսքով, այդ թեմում կրթական գործը փոքր ի շատէ զարգացած է եւ մի քանի բարեկարգ դպրոցներ կարելի է գտնել այդ թեմում։ Սակայն միւս թեմը, Պարսկաստանի կամ Իրանի եւ կամ Նոր-Ջուղայի թեմը բոլորովին բարձի թողի էր տրուած մինչեւ վերջին ժամանակներս։

Տարակոյս չը կայ, որ ամէն մի թեմ եւ նոյն իսկ ամէն մի քաղաք առանձին առանձին աշխատել են եւ աշխատելու են հիմնել իրանց մէջ դպրոցներ։ Իւրաքանչիւրը առանձին-առանձին աշխատել է եւ աշխատում է ապացուցանել, որ իր կրթական կարիքները, պահանջները ամենից շատ կարեւոր են, անյետաձգելի, որ ամենից շատ դպրոցի պէտք կայ իր համար։ Եթէ լսելու լինենք Թաւրիզին, մենք պէտք է համոզւենք, որ կենտրոնական ուսումնարանը անպատճառ պէտք է Թաւրիզում հիմնւի, եւ ոչ ուրիշ տեղ, որ միայն Թաւրիզն է ամենայարմարը եւ որ միայն նա անհրաժեշտ պէտք ունի կենտրոնական ուսումնարանի, ուստի եւ պէտք է գլխաւորապէս նպաստել այդ ուսումնարանի հիմնարկութեան։ Լսեցէք Թէհրանին, Նոր-Ջուղային եւ դուք կը տեսնէք որ միեւնոյնը կրկնում են նրանք իրանց համար։

Սակայն այդպէս չէ կարելի վերաբերւել խնդրին։ Պէտք է ուշադրութեան առնենք ոչ թէ այս կամ այն թեմի, այս կամ այն քաղաքի խնդիրքը, կարիքները, այլ պէտք է ուշադրութեան առնենք ամբողջ Պարսկահայերի կրթական գործը։ Եւ Պարսկահայերի կրթական գործով զբաղւելու կոչուած հաստատութիւնները ու մարմինները, ինչպէս Պարսկաստանի առաջնորդները եւ Էջմիածինը պէտք է իրանց հոգսերի առարկայ շինեն ընդհանուր կրթական գործը, աշխատեն այդ ընդհանուր կրթական գործը, որ անկերպարան է, կազմակերպել, օրինաւոր, խելացի հիմունքների վրա դնել։

Բայց թէ ինչպէս այդ անել, մենք կը բացատրենք մեր երկրորդ յօդուածով։

Հ. Ա.

Արտաքին Լուրեր

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Նախարարութիւնը.— Նոր ծրագիրներ.— Ամուսնալուծումը.— Տուրքերը.— Իտալիոյ հարաւային նահանգները:

Մանարտէլլի-Ճիոլիթթի դահլիճը ուզեց որ մինչեւ Խորհրդարանի նստաշրջանի բացումը հանրային կարծիքը Պ. Սոննինոյի կողմէ Նափոլիի մէջ խօսուած ճառին ազդեցութեանը տակ չմնայ՝ Իտալիոյ հարաւային նահանգներու կացութիւնը դարմանելու նկատմամբ ձեռք առնուելիք միջոցներու մասին։ Այդ պատճառաւ Աճենցիա Իդալիանա արտօնուեցաւ հրատարակել Նոյեմ. 13ին գումարուած Նախարարաց Խորհուրդին կողմէ տրուած որոշումները, որոնք կը վերաբերին Խորհրդարանին ներկայացուելիք օրինագիծերուն, նստաշրջանը բացուելուն պէս։ Այդ օրինագիծերը ութ հատ են, եւ մէկ քանին իրենց ազդեցութիւնը պիտի ունենան Իտալիոյ հարաւային նահանգներու տնտեսական վիճակին վրայ։ Ամուսնալուծման եւ պարտքէն տալու վերաբերեալ օրինագիծը այս վերջիններուն դասակարգին մէջ չէ։ Հարաւային նահանգները պիտի օգտուին աղի գիներու զեղչէն՝ 40-25 սանթիմի չափ. նաեւ կալուածական տուրքերու մասին ըլլալիք նոր կարգադրութիւններէ, որոնցմով գիւղային համայնքներու տուրքը, նորէն անտառ տնկուած գետիններու, ճարտարագործական նոր հաստատութիւններու եւ այլն կալուածական տուրքէ զերծ պիտի ըլլան։ Շատ դիտուեցաւ այն աճապարանքը, որով Նախարարաց Խորհուրդին այդ որոշումները հրատարակուեցան։ Աճենցիա Իդալիանայի պաշտօնական թիւը հրատարակուած էր, երբ մասնաւոր յաւելուածով մը ծանուցուեցաւ Նախարարաց Խորհուրդին այդ որոշումները. ուրիշ թիւ մըն ալ հերքեց այն զրոյցները թէ ամուսնալուծման օրինագիծին նկատմամբ բուռն վիճաբանութիւններ կատարուած ըլլան Նախարարաց Խորհուրդին մէջ։ Կ'ըսուի թէ կառավարութիւնը Իտալիոյ հարաւային նահանգներուն համար միայն այդ օրինագիծերով պիտի չբաւականանայ։ Բարզիլա, ըսելով որ այդ նահանգներու մասին մասնաւոր օրինագիծ մը կայ, կը յարէ.— «Անոր հիմերը դեռ չեն կրնար հրապարակուիլ։ Նախարար մը, որուն կարծիքը հարցուցած էինք, ըսաւ թէ նոյն օրինագիծը բոլոր կարելի տրամադրութիւնները պիտի պարունակէ՝ բարոյական ու նիւթական աջակցութիւն մը նուիրելու հարաւային նահանգներուն։ Պ. Սոննինոյի ներկայացուած առաջարկութիւններուն հակառակ, մեծ կալուածատէրներէն աւելի աղքատ դասակարգին օգտակար պիտի ըլլայ։» Ճարտարարուեստական ու երկրագործական նոր հաստատութիւնները կալուածատուրքէ զերծ պահելու մասին Իտալիոյ լրագիրները կ'ըսեն թէ 1896ին Պ. Պրանքա որ տի Ռուտինիի դահլիճին կ'անդամակցէր, այդ տեսակ առաջարկութիւն մը ըրած էր։ Անկէ ի վեր քանի անգամներ կրկնուեցաւ, մասնաւոր յանձնաժողովներ զայն ընդունեցին, բայց Երեսփ. Ժողովին մէջ վիճաբանութեան չենթարկուեցաւ։ Խորհրդարանը երկու տեսակ ծրագիրներու միջեւ ընտրութիւն պիտի կատարէ մէկը՝ Նախարարութեան եւ միւսը՝ Պ. Սոննինոյի կողմէ ներկայացուած։ Այս վերջինը կարգ մը կէտերուն վրայ քննադատութեան առարկայ կ'ըլլայ, ինչպէս ընդդիմադիր կուսակցութեան թերթերէն մէկ քանին ալ կը խոստովանին։ Շատ հաւանական չերեւար որ ընդդիմադիր կուսակցութեան բոլոր խումբերն ալ համակարծիք ըլլան Պ. Սոննինոյի ծրագրին։ Պէտք է խոստովանիլ, սակայն, թէ Իտալիոյ Խորհրդարանին համար մինչեւ հիմա շատ դժուար եղած է մեծամասնութիւն մը կազմել՝ ընդունելու համար տնտեսական բարենորոգմանց մասին ընդարձակ հիմերով ծրագիր մը։ Կուսակցական խումբերու գլխաւոր պետերու իւրաքանչիւրը իր ըմբռնած եղանակով միջոց մը կը ջատագովէ. յայտնի է թէ նախարարութիւնը պարտաւորուած է ընտրել յայտնուած զանազան գաղափարներէ մէկը՝ յենարան մը ապահովելու իրեն որ շատ անգամ հաստատուն չէ։ Այդ պատճառաւ է որ մեծ ծրագիրներու գործադրութիւնը շատ անգամ կը յետաձգուի աւելի պատեհ առիթներու։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ելմտացոյցը.— Հաւասարակշռութեան միջոցներ.— Մենավաճառներ.— Զանազան առաջարկութիւններ:

Ֆրանսայի արմատական թերթերէն Լանթէրն կարգ մը միջոցներ կ'առաջարկէ, ծանօթ խնայողութիւններէն ու նոր տուրքերէն զատ, ելմտացոյցը հաւասարակշռելու համար։ Նոյն թերթին առաջարկութեանց մէկն է որ կառավարութիւնը վերստին գնէ մենավաճառի վերածուած կարգ մը ճարտարագործութիւններ, որոնք մէկ քանի ձեռքերու մէջ կը գտնուին։ Ելմտացոյցի յանձնաժողովը անցեալ տարի քուէարկած էր քարիւղի զտումին պետութեան կողմէ մենավաճառի վերածուելու սկզբունքը։ Շաքարի զտման եւ ալքոլի մենավաճառներն ալ բազմաթիւ կուսակիցներ ունին։ Լանթէրն կ'առաջարկէ նաեւ մենավաճառի վերածել ապահովագրութիւնը որ անհագին դրամագլուխներ կը պահէ եւ մեծամեծ շահեր կ'ընէ։ Տէմփս չի կարծեր, սակայն, որ այդ վերջին ծրագիրը գործադրելի ըլլայ, եւ կը յարէ.— «Եթէ Պետութիւնը ուզէ հիմնուած Ընկերութիւններու գործը անոնց ձեռքէն առնել եւ ինք անոնց տեղը անցնիլ, պարտաւոր է նախապէս մեծաքանակ հատուցումներ ընել անոնց՝ ըրած շահերնուն համեմատութեամբ. այդ կերպով Ֆրանսայի հանրային պարտքին վրայ նոր բեռ մը պիտի աւելնայ, եւ շատ հաւանական է որ կառավարութիւնը շահագործման մէջ իր զոհողութեանց համարժէք արդիւնքներ ձեռք չկրնայ բերել, վասն զի այդ շահագործումը՝ անհատական ձեռնարկութիւններէն աւելի սուղ պիտի ըլլայ։ Ուրեմն ապահովագրութեանց մենավաճառը ճախող գործ մը պիտի ըլլայ։ Ուրիշ արդիւնքներ ալ պիտի ունենայ, որոնք բնաւ տարակոյս չեն վերցներ. ամենամեծ համեմատութեամբ պիտի աւելցնէ կառավարական պաշտօնեաներուն թիւը, աւելի դժուարացնելով Ֆրանսայի վարչական մեքենային բանիլը, որ արդէն բաւական բազմայօդ է ու ծանրաբեռնուած։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Կապոյտ տետրակ մը.— Անգլիոյ առեւտրական շոգենաւեր.— Շահեկան վիճակագրութիւն մը.— Բաղդատութիւն մը միւս ազգերուն հետ:

Անգլիոյ կառավարութիւնը Կապոյտ Տետրակ մը հրատարակեց 1901ին Անգլիոյ առեւտրական նաւատորմին ըրած յառաջդիմութիւններուն վրայ, ուրկէ կ'երեւայ թէ Անգլիա տակաւին վախ մը չունի իր նաւային զօրութեանը համար։ Անգլիոյ արտաքին վաճառականութիւնն է 97 միլիոն թոնօ, որուն հարիւրին 64էն աւելի անգլիական նաւերու միջոցաւ կը կատարուի՝ այսինքն 1900ի հետ բաղդատելով հարիւրին մէկ աւելի։ Նախորդ տարիներուն պէս անգլիական շոգենաւերուն տարողութեան թիւը աւելցած է. 1901ին էր 11,120,000 թոնօ՝ այսինքն 370,000 աւելի նախորդ տարիէն։ 1891էն ի վեր յաւելումը մէկ միլիոն թոնոյի հասած է, որուն կէսը 1898էն 1901ի շրջաններուն համար։ Կապոյտ Տետրակը ցոյց կուտայ թէ սկանտինավեան Պետութեանց, Ֆրանսայի, Գերմանիոյ, Իտալիոյ եւ Միացեալ Նահանգաց առեւտրական նաւերուն ամբողջը 11,810,000 էր 1900ին։ Շոգենաւերու մասին Անգլիա 7,740,000 թոնօ ունէր 1900ին։ Վերոգրեալ եօթը ազգերը 6,761,000 միայն ունէին ու եւրոպական երկիրները, ամերիկեան 4,104,000 թոնոն հանելէ ետքը, Անգլիոյ ունեցածին կէսը միայն ունէին։ Տարբերութիւնը աւելի նշանակալից պիտի ըլլար եթէ Գերմանիոյ ու Միացեալ Նահանգներու նաւերու զուտ տարողութիւնը յայտնի ըլլար։ Գերմանիոյ շոգենաւային երթեւեկութիւնները մեծ յառաջդիմութիւններ կատարած են. հիմա 2,183,000 թոնօ են, այսինքն չորս տարուան մէջ 755,000 թոնոյի յաւելում, վասն զի 1896ին 1,428,000 էր։ Սկանտինավեան երկիրներն ալ 433,000 թոնոյի յաւելում ունին, բայց ո՛չ Նորվեկիա, ո՛չ Շուէտ եւ ոչ ալ Տանիմարքա 4000 թոնոյէն աւելի տարողութեամբ շոգենաւ մը ունին։ Անգլիոյ գերակշռութիւնը նաւագնացութենէ աւելի նաւային շինութիւններու մէջ է։ Անգլիական գործարանները 1901ին 983,000 թոնօ նաւ շինեցին, որոնց 61,000ը՝ շոգենաւ եւ 207,000ը՝ օտար երկիրներու ծախուած։ Անգլիայէն ետքը, բայց անկէ շատ հեռուն, կու գան Մ. Նահանգները որոնց նաւարանները 483,000 թոնօ արտադրած են, 14,000ը միայն օտար երկիրներու ծախելով։ Նշանակալի պարագայ մըն է թէ ամերիկեան գործարաններու մէջ շինուած նաւերու 291,000 թոննոց նաւերը ծովեզերեայ նաւահանգիստներէն մեկնած են եւ մնացածն ալ ներքին նաւահանգիստներէն։ Ֆրանսա 89,000 թոնօ միայն շինած է եւ Գերմանիա՝ 118,000, առաջինը 17,000 ծախած է օտար երկիրներու եւ երկրորդը՝ 46,000։ Ֆրանսա ընդհակառակը օտար երկիրներէ 43,000 թոնօ գնած է եւ Գերմանիա ալ՝ 177,000։

ԻՒՄՊԷՐՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԸ

Նոր յայտնութիւններ.— Ապահովագրութեան նախկին պաշտօնեայի մը յայտարարութիւնները.— Անձնասպանութիւն մը.— Դրամարկղին պարունակութիւնը.— Իւմպէրներու փախուստը.— Լիզպոնայի մէջ ձերբակալութիւն մը:

Ապահովագրութեան նախկին պաշտօնեայ Սուֆրէն, լրագրական թղթակցի մը հետ տեսակցելով, պատմեր է թէ երկար ատեն Իւմպէրներու ծառայութեանը մէջ գտնուած է։ Ահաւասիկ այդ յայտարարութեանց ամենէն շահեկան մասերը.

«Օր մը, Էլպէօֆի ատեանաւորներէն Պ. Բիէրար որ սնանկանալու վիճակին հասած էր, եկաւ դրամ ուզել տիկին Իւմպէրէն որ աշխատեցաւ զայն ճամբել։ Բիէրար ռէվոլվեր պարպեց տիկին Իւմպէրի վրայ, բայց Տորինեաք թող չտուաւ։ Ատեանաւորը անձնասպան եղաւ հետեւեալ օրը։ Մայիս 7ին, նշանաւոր օր մը, ուր Իւմպէր ընտանիքը անհետացաւ, առտուան ժամ 9ին Կրանտ-Արմէ պողոտան գացի։ Տիկին Իւմպէր դուրս ելած էր, բայց Ռոմէն Տորինեաք հոն էր, որուն հետ մտերմութիւն ունէի։ Բովս եկաւ եւ ըսաւ թէ ուրբաթ օրը դրամարկղը պիտի բացուի. յարեց թէ միլիոնները տեսնել կ'ուզեն եւ պիտի տեսնեն։ Զարմանալին այն էր որ Ռոմէն Տորինեաք այդ միջոցին ճիչը կը խօսէր։ Առտուան ժամ 11ին հարիւր միլիոն ֆր. կար դրամարկղին մէջ. կէս ժամ վերջը Պ. Իւմպէր տեղեկութիւն առաւ թէ ինք կամ կինը եթէ Ֆրանքֆորթի ժառանգութեան նիւթական ապացոյցները չկարենային տալ, իրենց համար ձերբակալման հրամանագիրները պատրաստուած էին։ Տիկին Իւմպէր շատ անգամ դրամարկղը բանալով արժեթուղթերու տրցակներ ցոյց տուած էր։ Ատիկա ձեւ մըն էր։ Այդ արժէթուղթերը կը վերաբերէին Բարիզի բարձր դասու ընտանիքի մը պատկանող տիկնոջ մը որ վիթխարի հարստութեան տէր էր, եւ որ կարգ մը ցաւագին դիպուածներէ ի վեր առանձնացած կ'ապրէր։»

Պ. Սուֆրէն անուն մը տուաւ զոր թղթակիցը առայժմ յարմար չի գտներ հրապարակելու։ Սուֆրէն յետոյ շարունակեց.

«Այդ արժէթուղթերուն տէրն էր նախարարական պաշտօնեայ մը, որուն անունը քիչ մը յիշուեցաւ Իւմպէրներու գործին սկիզբները։ Բարձր դասու ընտանիքի պատկանող այդ տիկնոջ հաւանութեամբը, զանոնք փոխ կու տար տիկին Իւմպէրի՝ դրամարկղին մէջ ցուցադրուելու համար։ Այդ առթիւ անգաղտնապահութիւն մը գործուած ըլլալու է։ Նախարարական պաշտօնեան, որ բնաւ յուզում ցոյց չէր տուած, իմացաւ թէ խարեբայութեան մասին բողոք տրուած է ոստիկանութեան։ Տեսաւ թէ իր փոխ տուած արժէթուղթերը եթէ հոն ձգէր, պիտի անհետանային, ուստի Կրանտ-Արմէ պողոտան երթալով ետ ուզեց զանոնք։ Այդ միջոցին էր որ Իւմպէրները, Տիժի կառավարչին հրամանագրին դէմ բողոքելու փորձ մը ընելէ ետքը, Բարիզէն փախան։ Պորտօ գացին եւ հոն սպասեցին գիտնալու թէ դրամարկղին բացումը ի՛նչ արդիւնք պիտի ունենայ։»

Պ. Սուֆրէն խոստացաւ շարունակել իր յայտնութիւնները։

—Լիզպոնայէն կը հեռագրեն թէ տեղւոյն թերթերը կը ծանուցանեն կնոջ մը ձերբակալութիւնը, որուն ո՛վ ըլլալը յայտնի չէ եւ կը կարծուի թէ Տիկին Իւմպէրն է։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ

Մեծ տէրութեանց նաւատորմերը եւ տարողութիւնը 1906ին.— Անգլիոյ, Ֆրանսայի, Ռուսիոյ, Գերմանիոյ, Իտալիոյ եւ Ճափոնի նաւատորմերը:

Գերմանական թերթ մը հետեւեալ տեղեկութիւնները կու տայ գլխաւոր տէրութեանց նաւատորմերուն 1906ին ունենալիք վիճակին վրայ։ Անգլիա 57 մեծ զրահաւոր պիտի կրնայ հանել, որոնցմէ 52ը 10,000 թոնոէ աւելի։ Այս 57 պատերազմական նաւերը 765,000 թոնօ տարողութիւն ունին։ Իբր յածաւորակ Անգլիա պիտի ունենայ 70 առաջին կարգի, որոնցմէ 27ը զրահապատ՝ 648,440 թոնօ տարողութեամբ։ Ետքը կու գայ Ֆրանսա, 32 մեծ զրահաւոր, որոնցմէ 23ը 10 հազար թոնոէ աւելի՝ 349,720 թոնօ տարողութեամբ եւ 28 յածաւորակ (23ը զրահապատ) 143,171 թոնօ։ Ռուսիա 1906ին պիտի ունենայ 25 մեծ զրահաւոր՝ 147,241 թոնօ եւ 18 յածաւորակ (5ը զրահապատ), 100,606 թոնօ տարողութեամբ։ Միացեալ Նահանգները՝ 20 մեծ զրահաւոր (19ը 10 հազար թոնոէ աւելի) եւ 16 յածաւորակ (13ը զրահապատ), ամէնը միասին 424 հազար 449 թոնօ տարողութեամբ։ Գերմանիա՝ 19 զրահաւոր, 18ը 10000 թոնոէ աւելի եւ 11 յածաւորակ (5ը զրահապատ), ամէնը 294,155 թոնօ տարողութեամբ։ Իտալիա 15 մեծ զրահաւոր (13ը 10,000 թոնոէ աւելի) եւ 6 յածաւորակ բոլորն ալ զրահապատ, 229,020 թոնօ տարողութեամբ։ Ճափոն չորս տարիէն պիտի ունենայ 7 մեծ զրահաւոր, 6ը 10,000 թոնոէ աւելի եւ 6ը զրահապատ յածաւորակ, ամէնը 152,227 թոնօ տարողութեամբ։

ԲԼՈՆՏԱՅՔԻ ՄԷՋ

Հանքագործի կեանք.—Ձիւներուն մէջ.— Ալասքայի շուներ:

Երիտասարդ Ֆրանսացի մը, որ Ալասքայի անգլօ-ամերիկեան թղթատարական վարչութեան մէջ պաշտօնեայ է, վերջերս Հավր հասնելով բաւական հետաքրքրաշարժ տեղեկութիւններ կու տայ այս սառուցեալ երկիրներուն վրայ։ Ուրիշներու նման ինքն ալ ոսկի գտնելու համար մեկնած ըլլալով, քանի մը ամսուան նեղութենէ յետոյ հրաժարեցաւ այս խիստ տաժանելի եւ ապերախտ կեանքէն, վասն զի հոն յաճախ 40-45 աստիճան ցուրտ կը տիրէ։ Ոսկի պարունակող հողերուն խաւերը երեւան հանելու համար պէտք է երբեմն հողը մինչեւ տասը տասնըհինգ մեթր խորութեամբ փորել, միանգամայն յաջորդական կրակներով սառը հալեցնել, հակառակ պարագային ամենէն հաստատուն գործիքները չեն կրնար բանիլ։ Կարենալու համար այս հալեցնելու գործողութիւնը կատարել, հանքագործը երբեմն պէտք է շատ հեռուներէ երթայ։ Նոյնպէս երկու տարիէն իրենց մենաշնորհը ետ կ'առնուի, եթէ շահագործումը չէ կատարուած այս ժամանակամիջոցին մէջ։ Այս տեսակ խուզարկութեանց մէջ այն ատեն պէտք է մտնել, երբ տրամադրելի բաւական մեծկակ դրամագլուխ մը կայ։ Շուէտացիք եւ Նորվէկիացիք նշանաւոր են իրենց աշխատութեան մէջ, տոկունութեամբը եւ հանքագործի՝ կրելիք սոսկալի փորձութեանց մէջ ունեցած իրենց համբերութեամբը։ Երիտասարդ Ֆրանսացին, բոլոր այս դժուարութիւնները գիտնալով թղթատարութեան մէջ մտաւ, որ թէեւ խիստ տաժանելի էր, սակայն լաւ վարձատրութիւն կը ստանար։ Վեց կամ ութը շուներով լծուած բալխիրով մը հանքագործներուն թղթակցութիւնները կը տանէր ամենէն հեռու տեղերէն մինչեւ Բլոնտայքի երկաթուղիին վերջին կայարանը։ Տաուսըն Սիթի, ամերիկեան ընկերութիւնները յաջողած են երկաթուղիի գիծ մը անցընել նշանաւոր Հուայթ Բասէն՝ որ իբր սառուցեալ գերեզման կառուցուած է այնքան հազարաւոր հանքագործներու, ձիերու եւ շուներու, այս ուղիին բացուելէն առաջ. սուրհանդակին անցնելիք ձիւնէ արահետը յաճախ կառքերով, ձիերով եւ հանքագործներէն քաշուած բալխիրներով լցուած էր, բայց բարձրագոյն հրամանաւ պէտք էր որ ամէնը մէկզի քաշուէին իրեն տեղ տալու համար, ինչ որ միշտ դիւրին չէր։ Նկատի առնելով արահետին քով գտնուած վիհերը, պէտք էր որ սուրհանդակը համբերութեամբ սպասէր կարաւանին կարենալ տեղ բանալ, որպէսզի իր ճամբան շարունակէր, ինչ որ իր ժամանումը խիստ կ'ուշացնէր։ Անգլօ-ամերիկեան վարչութիւնն իւրաքանչիւր տարած նամակին համար մէկ տոլար կը ստանար։ Այս երիտասարդը իրեն հետ կը բերէ իր թղթատարի կառքին ողջ մնացած երեք շուները։ Ալասքայէն հեռացած ժամանակ չէր ուզած իր վտանգի եւ յոգնութիւններուն այս ընկերներէն բաժնուիլ. շուներէն երկուքը Պիրենեան շուներու հետ տարտամ նմանութիւն մը ունին եւ երրորդը բնիկ Էսքիմացի շուն մըն է, թաւ մազկեակով, որ աւելի անհագին աղուէսի մը կը նմանի քան թէ շան մը։ Օրական միջին գնացքը 80 քիլոմեթր էր եւ յաճախ բեռնաւորուած բալխիրին առեւէն կը վազէր, սառի անհարթութիւններուն վրայէն զայն վեր վերցնելու համար։ Այս շուներն այնքան նշանաւոր բնազդում մը ունին որ իրենց ճամբորդութեան միջոցին երկուքը միշտ կը հանգչին, առանց ճաշելու վազելով եւ յոգնութիւնը առնելէն յետոյ գործի կը սկսին եւ երկու ուրիշներ կը սկսին հանգստանալ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԵՒ ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳԱՑ ՄԷՋ ԱՊՐՈՒՍՏԸ

Աշխատաւորներու վարձերը.— Ուտեստի եւ ըմպելիներու գիներուն տարբերութիւնը.— Հանդերձեղէններու գիներուն բաղդատութիւնը:

Պէրլինեան թերթ մը Գերմանիոյ եւ Մ. Նահանգաց ապրուստի գնոյն միջեւ բաղդատական ուսումնասիրութիւն մը կը հրատարակէ։ Ովկէանոսին միւս կողմը աշխատավարձերը եւ վարձքերը աւելի բարձր են. պաշտօնեայ մը շաբաթը 10էն 37½ ֆր. կը ստանայ, նախնական դպրոցի վարժուհի մը 250 ֆր.ով պաշտօնի կը մտնէ։ Օգնութեան ժամանակ սենեկապանուհիներու շաբաթական մինչեւ... 100 ֆր. կը վճարուի։ Գործաւոր մը օրական առնուազն 5 ֆր. կ'առնէ եւ այս իսկ ստորին վարձք մըն է։ Կաթին եւ գետնախնձորին գինը միեւնոյնն է թէ՛ Ամերիկայի եւ թէ Գերմանիոյ մէջ, նոյնպէս ոչխարի միսին եւ խոզապուխտին գինը։ Կովի միսը աւելի աժան է Ամերիկայի մէջ։ Պերճանքի սպառման նիւթերը (շամբանիա, ֆրանսական գիներ, ըմպելիք) աւելի սուղ են, իսկ պտուղները աւելի աժան։ Ընդհանրապէս ցորենի հաց կ'ուտեն։ Ածուխը աւելի աժան է Գերմանիոյ մէջ, փայտը աւելի սուղ, քարիւղը երկու անգամ աւելի սուղ եւ վառելիք ալքոլը քառորդը Ամերիկայի մէջ արժածին, սեղանի եւ անկողնոյ լաթակէ ճերմակեղէնները աւելի աժան են, ինչպէս նաեւ հագուելու ճերմակեղէնները արուեստական կերպով շինուած, մինչդեռ ներքնահիւս ճերմակեղէնները Ամերիկայի մէջ աւելի սուղ են։ Միացեալ Նահանգաց մէջ աւելի խնայողական է բրդեղէն գնելը. վայելուչ սակայն քիչ դիմացկուն կօշիկները նուազ կ'արժեն, բայց տարբեր է պերճանքի վաճառքներուն համար (գրպանի թաշկինակ, օծիք, ձեռնոց)։ Ամերիկացին աւելի կը վճարէ թրամվայներուն. վարձու կառք մը մէկ գնացքին 5էն 10 ֆր. կ'առնէ։ Քիչ անգամ պարգեւ կը տրուի, ի բաց առեալ արեւելեան քաղաքներուն մէջ ուր 1 ֆր. 25 էն վեր պարգեւ չի տրուիր։ Թատրոնները եւ նուագահանդէսները խիստ սուղ են։ Ամերիկացին թէ՛ աւելի կը ծախսէ եւ թէ աւելի դիւրութեամբ կ'ապրի քան թէ Գերմանացին։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Պետական Խորհուրդին օրէնսդիր ճիւղին անդամ անուանուեցաւ Մուսուլի նախկին կուսակալ Հաջիմ պէյ։

—Իզքօ գաւառին կառավարիչ ու զինուորական հրամանատար անուանուեցաւ գնդապետ Սալիհ պէյ որ փոխանորդաբար կը վարէր այդ պաշտօնը։

—Պոյապատ գաւառին Տէֆթէրխանէի պաշտօնեայ անուանուեցաւ Զորլը գաւառակին թափուի նախկին քարտուղար Պէլալ էֆ.։

— Գոնեայի նահանգին Գարաաղաճ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Զըպըքպազարի նախորդ գայմագամ Նազմի պէյ։

— Կ. Պոլսոյ վերաքննիչ ատեանին անդամ անուանուեցաւ Բերայի նախնական դատարանին հուգուգի երկրորդ ճիւղին նախագահ Բեհզիմ էֆ. որուն յաջորդեց Կ. Պոլսոյ նախնական դատարանին անդամ Րիֆաթ էֆ.։ Կ. Պոլսոյ նախնական դատարանին անդամ անուանուեցաւ Կ. Պոլսոյ վերաքննիչ ատեանին օգնական անդամներէն Հիւսամէտտին էֆ. որուն յաջորդեց Սկիւտարի նախնական դատարանին օգնական անդամ Էլիաս Զաքիր էֆ. ասոր ալ յաջորդեց Իրաւագիտական վարժարանին շրջանաւարտներէն Սաըմ էֆ.։

ԿԱՅՍ. ԳՈՀՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Վեհ. Սուլթանը գնահատելով կայս. ատաբ Թիկնապաշ, Է. զօրաբանակին հրամանատար եւ Եէմէնի կուսակալի փոխանորդ Ապտուլլահ փաշայի մատուցած բարւոք ծառայութիւնները ու անոր գովելի պաշտօնավարութիւնը, բարեհաճեցաւ իր կայս. բարեւները հաղորդել տալ Ն. Վսեմութեան։

ԵԷՄԷՆԻ նախորդ կուսակալ Հիւսէյին Հիլմի փաշա, երէկ, Կ. Պոլիս ժամանելով, ուղղակի կայս. պալատ գնաց եւ իր հաւատարմական զգացմանց հաւաստիքը մատուցանելով, արժանացաւ կայս. մեծարանաց։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.—Նոյեմ. 11 թուականով Աթէնքէն հետեւեալը կը գրեն կ'ըսէ Իգտամ.— Քալապաքայէն Յունաստանի ներքին գործոց նախարարութեան ուղղեալ երկու պաշտօնական հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ ոճրագործ ու աւազակ Նանքով եւ տասներեք ընկերները, տեսնելով որ օսմ. կայս. զինուորաց հալածումներէն պիտի չկրնան ազատիլ, Վիլէ-միրիթի ճամբով Թեսալիա փախեր են, բայց ինչպէս ամէն տեղ կ'ըլլայ այդ կարգի չարագործներու նկատմամբ, հոն ալ հալածուեր եւ դիմադրելու կարողութիւն չունենալով, ամէնքն ալ ձերբակալուեր ու Թալա գաւառ տարուեր են։

—Անցեալ երեքշաբթի Բլէմնայի գիւղին մէջ տեղւոյն երեւելիներէն Վալաւանի անուն Յոյն մը, սրճարանը նստած ատեն, չորս հոգի զայն սպաններ են։ Մարդասպանները կը փնտռուին եւ յուսալի է որ քիչ ատենէն ձերբակալուին։

ԽՌՈՎԱՐԱՐՆԵՐԸ.— Կ. Պոլսոյ վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազը ձերբակալման հրամանագիր մը հրատարակած է Շէֆիք պէյին Պէտրէտտին անուն անձին նկատմամբ որ փախած է։ Մասնաւոր Յանձնաժողովը ատոր նկատմամբ քննութիւն կատարելով հաստատած է թէ Աթէնք գտնուած ատեն խռովարարներու հետ յարաբերութիւն հաստատելով խռովարարական հրատարակութիւններ ըրած է։ Հետեւաբար Շէֆիք պէյին Պէտրէտտին իբրեւ ոճրագործ ամբաստանուած ըլլալով, ձերբակալման հրամանագիրը կը ծանուցանէ դատական ու ոստիկանական բոլոր պաշտօնեաներուն ձերբակալել այդ անձը, ուր որ տեսնեն, եւ յանձնել եղեռնադատ ատեանին բանտը։

—Միեւնոյն հրամանագիրը հրատարակուած է նաեւ միջահասակ, դեղին, նիհարակազմ, 28 տարեկան Ֆաղըլ պէյին Գասըմի անուն անձին նկատմամբ որ իբրեւ խռովարար ամբաստանուած է ու փախած։

ՊՈՒԼՂԱՐԻՈՅ Րիւշտիէ վարժարաններու մէջ իրենց շրջանը աւարտած իսլամ վեց տղաք, կայս. Իրատէի մը համաձայն, այս տարի իբրեւ գիշերօթիկ ձրիաբար ընդունուեցան Սէլանիկի Իտատիէ վարժարանը։ Անոնց հագուստին եւ ուտելիքի ծախքերուն համար յաւելում մը եղաւ նոյն վարժարանին ելմտացոյցին վրայ։

ԻՏԱԼԻՈՅ դեսպան տը Մալասբինա մարքիզը, երէկ, պետական Խորհուրդին նախագահ Սայիտ փաշայի ապարանքը երթալով, Ն. Վսեմութեան որպիսութիւնը հարցուց։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ ՊԱՅՈՒՍԱԿԻ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.— Զոնկուլտաքէն (Սեւ ծով) հետեւեալը կը գրեն երեքշաբթի օրուան թուականով.— Առջի օրը Մախսուսէի Միէֆ շոգենաւը երբ Զոնկուլտաքի առջեւ ածուխ կ'առնէր, նոյն շոգենաւը գտնուող թղթատարական շրջուն պաշտօնեայ Խալիլ էֆ.ի յանձնուած հինգ «կրուբօ»ները այսինքն 32,644 ղրուշ ոսկեդրամ գողցուեցան։ Խալիլ էֆ. որ դուրս ելած էր շոգենաւին առաջին կարգին մէջ գտնուած թղթատարական խուցէն, վերադարձին տեսաւ թէ այդ գումարը գողցուած է. իսկոյն խուզարկութիւն կատարելով հաստատուեցաւ թէ Բ. կարգի ուղեւորներէն երկու Հելլենացիներ իրենց դոյքերը ու սնտուկները ձգելով փախած են։ Այդ սնտուկները բացուելով մէջէն գտնուեցան «կրուբօ»ներու պահարանները, կապարները եւ հին գլխարկ մը, որով հաստատուեցաւ թէ գողութեան հեղինակներն են փախչող այդ երկու Հելլենացիները։ Իմացուելով որ անոնք օր մը առաջ Կուրճիի Մարսալա շոգենաւով Զոնկուլտաքէն փախած են, պէտք եղած տեղերը ծանուցուեցաւ զանոնք ձերբակալելու համար։ Այդ գումարները Ինէպոլը, Սինոպ, Կիրասոն եւ Օրտու պիտի ղրկուէին։

ՕՍՄ. ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ.— Բարիզէն կը հեռագրեն թէ մաքսային հարիւրին 4 տոկոսաւոր օսմ. փոխառութեան ստորագրուողներուն պարտաթուղթերու բաշխումը սապէս պիտի կատարուի. —1էն 200ի համար՝ մէկ, 201էն 500՝ երկու, 501էն 900՝ երեք. 900էն վեր իւրաքանչիւր հազարին 3.25՝ ամէն կոտորակ մէկ հատի իրաւունք տալու պայմանով։

ՊԱՐՍԻՑ ԴԵՍՊԱՆԸ.—Ռուսիոյ կայսրը Ալեքսանդր Նէվսքի պատուանշանը տուաւ Կ. Պոլսոյ պարսկական դեսպան Իշխան Միրզա Րիզա խանի։ Ռուսիոյ ելմտական նախարար Պ. տը Վիթէ մասնաւոր հեռագիր մը ուղղելով Միրզա Րիզա խանի, ծանոյց այդ պատուանշանին տրուիլը։ Պարսից դեսպանն ալ հեռագիր մը ուղղելով Պ. տը Վիթէի, շնորհակալութիւն յայտնեց եւ խնդրեց իր երախտագիտական զգացումները մատուցանել Ռուսիոյ կայսեր։

ՄԷՍ-ԷՊԱՐՔՈՒՍԸ, արտաքին գործոց Նախարարութեան առաջարկութեամբ, որոշեց որ Յունաստանի ու Սերպիոյ նկատմամբ մաքսային տարբերական սակացոյցին գործադրութիւնը յետաձգելու համար տրուած պայմանաժամը երեք ամիս ալ երկարի։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ յանձնաժողովը որ պաշտօն ունի Արեւելքի վաճառականութեան, ճարտարագործութեան եւ նաւագնացութեան մասին ուսումնասիրական ուղեւորութիւն մը կատարել, դեկտ. 1ին (Ն. Տ.) Կ. Պոլիս պիտի ժամանէ։ Այդ յանձնաժողովը կը բաղկանայ տասներկու հոգիէ որոնք կը վերաբերին Աւստրիոյ առեւտրական ու ճարտարագործական բարձր շրջանակներուն։ Նախագահն է Պ. Արթիւր Քրուբ, տնօրէն փամփուշտներու գործարանին Պէրնտորֆի (Աւստրիա)։ Յանձնաժողովը երեք կամ չորս օր պիտի մնայ Կ. Պոլիս եւ այդ միջոցին ուսումնասիրութիւններ պիտի կատարէ նաւահանգիստին, Լոյտի շոգենաւերուն եւ արեւելեան երկաթուղիներուն նկատմամբ։ Յանձնաժողովը Սոֆիայի ու Պելկրատի ճամբով Վիեննա պիտի դառնայ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ.—Ցորենի հրապարակը հանդարտ է։ Երէկ Անատոլէն 10,000 քիլէ բերուեցան, որոնց 1000ը՝ ջաղացքներու համար։

—Առջի օրը 25 տակառ ամերիկեան ռում ժամանեցին [illegible] եւ ծախուեցան 11–11½ կալոնը՝ մէկ օսմ. ոսկի։

—Ռուսիայէն, առջի օրը, 84 տակառ ալքոլ բերուեցան, որոնց 17 թրանզիթի համար։ Ծախուեցան կանխիկ 32–33 [illegible] մէկ օսմ. ոսկիի։

—Հաւկիթի գիները բարձրացեր են։ Ֆիլիպէէն առնուած լուրերու նայելով գիները զգալի անկում մը կրած են։

—Շաբաթէ մը ի վեր արտածման համար սուսամ չի ժամաներ։ Վերջին անգամ Անատոլիայէն 300 պարկ ճամբայ հաներ են դէպի Թրիէսթէ։

—Թուզերու գիները հաստատուն կը մնան՝ բարձրացման հակամիտութեամբ, վասն զի օտար հրապարակներէ խնդրանք կայ։ Վերջերս հաստատուեցաւ որ այս տարուան թուզի բերքը շատ աւելի է միւս մը առաջ եղած ենթադրութիւններէն։ Իզմիրի իտալական առեւտրական սենեակին կողմէ պատրաստուած վիճակագրութեան մը նայելով, թուզի բերքը 60,000 պարկ եղած են փոխանակ 32,000ի։

«ԼՈՐԵԼԵՅԻ» ԴԷՊՔԸ.— Աւասիկ թէ ինչպէս կատարուեցաւ Քէօհլէր նաւուն յանձնումը Լորէյլէյի հրամանատարին.— Քննութիւնները աւարտելէ ետքը, յանցաւորը արձակուեցաւ, վասն զի հասարակ ոճիրներու առթիւ դաշնադրութիւն մը չկար Գերմանիոյ եւ Յունաստանի միջեւ։ Քէօհլէր, սակայն, երբ Պիրէոսի ոստիկանութեան պաշտօնատանէն դուրս կ'ելլէր, նաւահանգիստի վերատեսուչը, նաւաստիներու ջոկատի մը հետ, ձերբակալեց զայն, զի Գերմանիոյ հիւպատոսը նամակով մը ծանուցած էր թէ Լորէյլէյի հրամանատարը դատելիք կը հռչակէ Քէօհլէրը։ Անոր վրայ Քէօհլէր շոգենաւակով Լորէյլէյ տարուեցաւ եւ Պիրէոսի նաւահանգիստի վերատեսուչին կողմէ յանձնուեցաւ հրամանատարին, բոլոր պաշտօնեան եւ նաւաստիներուն ներկայութեանը։ Քէօհլէր խցիկի մը մէջ բանտարկուեցաւ։ Յունաստանի արտաքին գործոց Նախարարութիւնը գերման կառավարութեան յանձնեց ոճրին նըկատմամբ կատարուած նախնական քննութեանց տեղեկագրին թարգմանութիւնը։ Լոռէլէյի հրամանատար ֆոն Ռէօթէր գընդապետը Պէրլին պիտի երթայ խնդիրը պարզելու եւ յետոյ Պիրէոն դառնալով, պահականաւին հրամանատարութիւնը պիտի ստանձնէ։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ. — Ելմտական նախարարութիւնը, այսօր, պիտի սկսի մէյմէկ ամսաթոշակ վճարել կառավարութեան բոլոր պաշտօնեաներուն։

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարարութեան բարձրագոյն Խորհուրդին Նախագահ Հայտար էֆ. որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, ապաքինած ըլլալով, երէկ սկսաւ յաճախել իր պաշտօնատեղին։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ.— Պէրութէն կը հեռագրեն թէ կուսակալը հարկ եղած պաշտօնատարներով Աման գացեր է՝ Կաղայի մէջ երեւան ելած քոլերային այդ կողմերը տարածուիլը արգիլելու համար։

—Եաֆայի մէջ նոյեմ. 4էն 9 քոլերայէն 105 դէպք ու 86 մահեր պատահած են։ Կաղայի, Լիտտայի, Թիպէրիատի, Հէպրոնի, Պէյթը-Ճիպրինի, Խալիլ-իւր-Րահմանի, Մէրքէի, Ումանի, Խաթէմի, Պէրճայի եւ Վատի-Սիտիրի մէջ նոյեմ 1էն 10 քոլերայէ քանի մը դէպքեր ու մահեր պատահած են։ Երուսաղէմի մէջ նոյեմ. 1էն 5 քոլերայէ 2 դէպք ու 3 մահ։ Ամբողջ Պաղեստինի մէջ քոլերա երեւան ելլելէն մինչեւ հիմա 2,002 մահեր պատահած են։

—Եգիպտոսի մէջ երեքշաբթի օրը քոլերայէն 5 դէպքեր ու 4 մահեր պատահած են։ Վիճակագրութեան մը նայելով, Եգիպտոսի մէջ քոլերա երեւան ելլելէն ի վեր 39,780 դէպք ու 33,615 մահ պատահած են։

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարարութիւնը ծանոյց Էրզրումի վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազին՝ դատաստանի ենթարկել Նամրէվան գաւառակին նախնական դատարանի ընդհանուր դատախազի օգնականի փոխանորդ, ոստիկանութեան երրորդ կարգի գոմիսէր Հասան էֆ.ն որ, կ'ըսէ Իգտամ, ապօրէն բանտարկութիւններ կատարած եւ իրեն յանձնուած թուղթերը, կարգ մը չնչին պատճառներով, յետաձգման ենթարկած է։

ՆԵՃՏԻ ԳԱՒԱՌԸ.— Կայս. Իրատէի մը համաձայն նոր կարգադրութիւններ եղան Նէճտի գաւառին նկատմամբ, նըկատողութեան առնուելով անոր դիրքին կարեւորութիւնը։ Ջէպարէ, Ատիաէ ու Տէկէրէ եւ Բաթիֆի ու Բուվէյթի մէջտեղը իրարու կից երկու կղզիներէ բաղկացած Ճէզիրէթ-իւլ-Ամայիր անուն ծովեզերեայ տեղերը որոնք նախապէս գիւղախումբ ըլլալով յետոյ դադրած էին այդ կազմակերպութիւնը ունենալէ, նորէն գիւղախումբեր պիտի կազմուին։ Միւտիրներու, պաշտօնեաներու եւ ուղտ հեծած զինուորներու ամսաթոշակին ու ծախքերուն համար վարկեր սահմանուած են։ Ճէզիրէթ-իւլ-Ամայիրի միւտիրութիւնը տեղւոյն ցեղապետներէն մէկին պիտի յանձնուի, ուր ոստիկան-զինուորներ ալ պիտի գտնուին սպայի մը հրամանատարութեամբ։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ մէջ կիրակի օրը ժամ 8½ին հրդեհ ծագեցաւ մեծ պողոտային վրայ, Անատոլը օթէլի վարի կողմը, Տիկին Պայի մառանի դիմացը։ Կէս ժամուան մէջ երեք տուներ այրեցան։ Եթէ Ֆրանչէսքոյի գինիի ու ալքոլի մթերանոցը բռնկէր, հրդեհը աւելի մեծ համեմատութիւններ պիտի ստանար, վասն զի հրեաներու դպրոցը ու ամբողջ թաղը պիտի այրէր. բայց փոքր տուն մը փլցուելով վտանգին առաջքը առնուեցաւ։ Այրած տուներէն մէկը բնակող Պ. Լոյլար, կինը ու տղաքը հազիւ ժամանակ ունեցան ազատելու. բոլոր կարասիները այրեցան։ Տուներէն մէկը ապահովագրուած էր՝ իսկ երկուքին ապահովագրութիւնը տասներկու օր առաջ աւարտած ըլլալով, տէրը տեղէ մը դրամի կը սպասէր՝ նորոգելու համար։ Հրդեհին պատճառը թէեւ յայտնի չէ, սակայն դիպուածի արդիւնք ըլլալու է։

ՄՈՒՐՀԱԿՆԵՐՈՒ ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԸ.— Դատական նախարարութեան Խորհուրդը որոշեց թէ օրինաւոր դրոշմաթուղթ ունեցող պարտամուրհակի մը վրայ ժամավճարի համար երբ ծանօթագրութիւն նշանակուի, ատիկա զերծ պիտի ըլլայ դրոշմաթուղթի տուրքէն, վասն զի այդ մասին տրամադրութիւն մը չկայ դրոշմաթուղթի օրէնքին մէջ։

ՍՐՎԱԶԻ նահանգին Կիւրին գիւղաքաղաքին Հաճի Հասան Աղա չուկային մէջ, հոկտ. 15ի գիշեր ժամ 1½ին հրդեհ ծագեր է բողոքական Եղիսէի խանութէն։ Կրակը տարածուելով տասնըմէկ ուրիշ խանութներ այրեր են։

—Կիւմիւշ Հաճիքէօյի Ճիլ թաղին մէջ ծագած հրդեհի մը ատեն Թադէոս անուն անձ մը պատ մը փլցնելու աշխատած միջոցին, ձեռքի կեռը յանկարծ գլխուն զարնուելով Թադէոս մեռեր է։

ՄՈՒՇԻ մէջ աղջկանց նախնական վարժարան մը հաստատուեր է։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ քարափներու տնօրէն Պ. Կրանէ, երէկ, Բարիզ ուղեւորեցաւ։

ՆՈՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.—Մէկ քանի դրամատէրներ մտադիր են Կ. Պոլսոյ մէջ անանուն Ընկերութիւն մը կազմել՝ չափի վրայ հագուստ չինելու եւ պատրաստ հագուստ ծախելու համար։ Ատոր համար ընդարձակ գործարան մը պիտի հաստատուի։

ԻԶՄԻՐԷՆ կը գրեն թէ նահանգին ամէն կողմերը անձրեւ կը տեղայ։ Ծովին բացերն ալ սաստիկ փոթորիկ կը տիրէ։

ՎԱՆԱՅ կողմերը, մանաւանդ բարձր լեռներու վրայ առատ ձիւն տեղացած է։

Ուղեւորները դժուարութիւն կը քաշեն։

ՄԱՐԱՇԻ ոսկերիչներու չուկային մէջ Հայկազուն ու Եղիկ անուն անձերու մանրավաճառի խանութէն անցեալները հրդեհ ծագելով տասներկու խանութներ այրեր են։

ԲԵՐԱՅԻ Սագըզ Աղաճի կողմը, Թաթավլա փողոցին մէջ մանրավաճառ Սեւրոբէ, առջի գիշերը, ժամ 4ին խանութէն տուն գացած ատեն, Անտոն անուն մարդ մը վրան յարձակելով ուզեց կողոպտել, բայց գիշերապահները իմանալով չարագործը ձերբակալեցին ու յանձնեցին ոստիկանութեան։

SANTAL MIDY

Բժիշկները ա՛լ եւս չեն գործածեր ո՛չ քիւպէպը, ո՛չ քօբահիւն եւ ո՛չ ալ օբիան, այլ Սանթալ Միտին։ Իրազեկ երիտասարդները կը մերժեն այն ամէն քաբսիւլները, որոնց վրայ Միտի անունը չկայ։

ՔՐԷՏԻ ՖՕՆՍԻԷ ԷԺԻԲՍԻԷՆ

215ՐԴ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ 3 % ՏՈԿՈՍԱՒՈՐ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐՈՒ

15 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1902

316,541 թիւը 50,000 Ֆրանք շահած է

Հետեւեալ 25 թիւերը 1000ական ֆր. շահած են

11,312 137,278 190,508 235,774 362,068
56,188 146,770 209,985 245,414 364,954
57,535 155,262 221,088 258,788 368,055
87,217 169,229 222,827 310,279 371,353
129,808 173,171 234,327 347,254 399,805

Վճարումը պիտի կատարուի 1902 դեկտ. 1էն սկսեալ։

Եգիպտոսի մէջ վճարումները կը կատարուին՝ Գահիրէի մէջ Ընկերութեան կեդրոնատեղիէն եւ Աղեքսանդրիայի մէջ Քրէտի Լիոնէի դրամատունէն։ Կ. Պոլսոյ եւ Իզմիրի մէջ՝ Քրէտի Լիոնէի դրամատուններէն։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ.—Ռումէլիի երկաթուղեաց արժեթուղթերուն 197րդ վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի հրապարակաւ՝ 1902 նոյ.18 Դեկտ. 1ին, Հանր. Պարտքի Վարչութեան պաշտօնատեղիին մէջ, աջակցութեամբ Օսմ. Կայս. Պանքային։

Կ. Պոլիս, 5/18 Նոյեմ. 1902 3—8

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բաբերդէն կը գրեն մեզ նոյեմբ. 6 թուով.—«Ամսոյս 4ին կատարուեցաւ Վեհ. Կայսեր ծննդեան տարեդարձի հանդէսը. կառավարական պաշտօնատան առջեւ խըռնուած բազմութիւն մը անհամբեր կը սպասէր արարողութեան։ Թնդանօթը եօթը անգամ գոռալով ծանոյց թէ սկսուած է արարողութիւնը. Գայմագամ պէյը նախ բանախօսեց, որուն յաջորդեց Րիւշտիյէ վարժարանին սաներուն ճառը. ապա երգեցին յոյն տղաք, որոնց լռութիւնը խզեց Մեսրոպեան վարժարանին Ե. դասարանէն Պ. Մկրտիչ Սըգարեան՝ իր թուրքերէն մէկ ընտիր ճառովը։ Արդէն 17 հայ բանտարկեալներ արձակուած էին, բարեմաղթութիւններ ընելով Վեհ. Սուլթանին համար։ Ճիշդ այն վայրկեանին, երբ Գայմագամ պէյը պիտի խօսէր, հեռագրատան պաշտօնեան աւետեց Արիստակէս վարդապետին թէ Վեհ. Կայսրը իրեն կը շնորհէ Գ. կարգի պատուանշան. հեռագիրը որ Ս. Պատրիարքին ստորագրութիւնը կը կրէր, ձեռքէ ձեռք խլուեցաւ եւ սկսաւ շնորհաւորութեանց անհատնում չարքը։»

—Խասգիւղի Գալֆաեան որբանոցի Խնամակալութեան անդամ Տիկին Սրբուհի Գարակէօզեան պատրաստակամութիւն յայտներ է իր պաշտօնը ընդունելու։

—Պանտրմայէն կը գրեն Պատրիարքարան թէ Պատրիարքական կոնդակով հաստատուած Թաղ. Խորհուրդը չընդունիր իր պաշտօնը, առարկելով թէ աւագին բաց մը կայ, վերջին հրդեհին մէջ կալուածներուն այրելուն պատճառաւ։ Ս. Պատրիարքը հրամայեր է որ Խորհուրդը ստանձնէ իր պաշտօնը, քանի որ գործին ծանրութեան համար հրաւիրուած են այդ պաշտօնին։

—Երէկ գրած էինք թէ Կարնոյ մէջ ազատ արձակուեր են մէկ քանի բանտարկեալներ, Վեհ. Սուլթանին համար բարեմաղթութիւններ ընելով։ Ատոնք Կարնեցի, Բասենցի, Խնուսցի, Սպերցի եւ Դերջանցի են։ Առաջնորդարան յանձնուած ատեն՝ յորդորներ տրուեր են անոնց, բարեկարգ հպատակութեան հակառակ ընթացքի մը մէջ չգտնուելու համար։ Ազատ արձակուածները ղրկուեր են իրենց տեղերը։

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ տօքթ. Միքայէլ էֆ. Խորասանճեանի դուստր Օր. Մէլինէի ընդ Ասպետ Պօղոսեան ֆոն Բերգուսի ամուսնութեան առթիւ փոխան ծաղկեփնջի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս.— Տէր եւ Տիկին Պառոնի էֆ. Կիլճեան 324, Տօքթ. Սերոբեան պէյ Նաջարեան 216, մերայր էֆէնտի Մարկոսեան 108, Բարոնց էֆ. Հալաճեան 324, տօքթ. Համբարձում էֆ. Նաճարեան 216 ղրուշ։

—Սիւլիխիսարի ազգայիններէն համբօշեան Պարսիխաշեան Սահակ էֆ. Խաչերեան իր կենդանութեան 50 օսմ. ոսկի կտակած ըլլալով Հիւանդանոցիս, այս անգամ անոր ժառանգորդ որդեգիր Մ. Գէորգ էֆ. Մ. Ս. Թօռոնեան, հանգուցեալին վերջին կամաց ու փափաքանաց համաձայն, բարեհաճած է նոյն կտակեալ գումարը յանձնել Հոգաբարձութեանս։ Զայս ծանուցանելով, Հոգաբարձութիւնս ի դիմաց ընդհ. պատսպարելոց յարկիս, իր խորին շնորհակալիքը կը փութայ յայտնել ներկայիւս յիշեալ Մ. Գէորգ էֆէնտիի, որ փութաց բարեյիշատակ հանգուցեալին կամքն ու փափաքը իրագործելով անմահացնել անոր յիշատակը։

⁂

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ անցեալ հոկտեմբեր ամսոյ մէջ հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս.—

Ատաբազարի Ս. Հրեշտակապետ եկեղեցիի մէջ անցեալ 1901 հոկտ.էն ցվերջ սեպտ.ի ներկայ տարւոյս շրջագայած պնակաց հասոյթը՝ ձեռամբ գանձապետ Ստեփան էֆ. Մ. Եղիաեանի 3000, Բարեսէր ոմն, վասն յաջողութեան 1188, Գէորգ էֆ. Պահատրեան, Սունկուրլուցի, Դաղասիա, ձեռամբ Խաչեր էֆ. Խաչխաչեան եւ որդւոց 1080, Աւետիս էֆ. Սարգիսեան 432, Եղբարք Թոխմախեան, ձեռամբ Գրիգոր էֆ. Գարակէօզեանի 540, Սարգիս էֆ. Տ. Ստեփանեան, Երզնկա 540, Տօքթ. Խնդիրեան էֆ. հոկտ. ամսական 216, Սեթ էֆ. Յ. Մալաճեան, Ատաբազար, իր աղջկան՝ Նուարդի մահուան առթիւ, ձեռամբ Արմենակ էֆ. Մ. Մանուկեանի 216, Մկրտիչ էֆ. Թիւլպէնտճեան, Ատաբազար, իր մօրը մահ. Տիրուհի Թիւլպէնտճեանի մահուան առթիւ 216, Յարութիւն էֆ. Էժտահարեանի խանութի գանձանակէն 182.25, Բարեսէր ոմն ձեռամբ, Գ. Մ. Սաղըրեան եղբարց 134.25, Բարեպաշտուհի տիկին մը ըստ իր ուխտի սեպտ. հոկտ. ամսական 108, Բարեսէր ոմն, Տրապիզոնցի 108, Պօէեան եւ Այճեան էֆէնտիներու միջեւ ծագած խնդրոյ մը կարգադրութեան առթիւ իւրաքանչիւրէն կէս կէս օսմ. ոսկի, Ա. Աբրահամեան էֆ.ի միջոցաւ 108, Տ. Կարապետ քահանայ Սանասարեան 100, Յարութիւն էֆ. Պալըաւասարեան 62, Կարապետ էֆ. Այճեան 20։ Գումար 8250.50 ղրուշ։

Տեարք Յարութիւն եւ Յովհաննէս էֆ.ք Խազանճեան, Խարբերդ, 1 հատ Ռումէլի երկաթուղիի պարտաթուղթ (397,722 թիւ) նուիրեցին, ձեռամբ Կիւլպէնկեան եղբարց։ Տիկին Մաննիկ Տ. Տավիտեան՝ 1 աթոռ, հիւանդի փոխադրութեան։ Տիկին Բիւրքճեան՝ 9 քաշ շաքարեղէն աղջկանց որբանոցին։ Բարեսէր ոմն՝ 1 կտրուած ոչխար (12½ քաշ)։ Պ. Զարեհ Մասեաճեան՝ 1 ոչխար։ Բարեսէր ոմն՝ կէս քաշ ձէթ։

Հոկտ. ամսոյ մէջ սիկառի թուղթի հասոյթն է 1875 ղրուշ։

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութիւն կը յայտնէ նաեւ հետեւեալ սափրիչ արհեստաւորաց որոնք իրենց բարի սովորութեան համաձայն Հիւանդանոց գալով անձնուիրաբար ածիլած են պատսպարեալները.—Պալի Փաշայէն Սրմենակ աղա, Գումգաբուէն Աղաճան եւ Փիլիպոս աղաները, Սամաթիայէն Համբար աղա Յարութիւնեան եւ Համբար աղա Հալէպեան։

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան

Ատենապետ — Վ. Ատենադպիր
Գ. Մ. ԱԼԱՆԱՔԵԱՆ — ՏԻԳՐԱՆ Ս. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

Արեւելք օրագրի 5053 թիւին մէջ «Դիտող մը» ստորագրութեամբ յօդուած մը տեսանք Պաղտատէն ղրկուած, ուր ի մէջ այլոց իմ անունս ալ յիշուած էր, իբրեւ թէ կը ցանկամ ելեր Օր. Սառա Յ. Աղէքսանդրեան որբուհին հարսնութեան առնուլ իմ որդւոյս համար, այն օրիորդի ժառանգած դեղին ոսկիներու աչք տնկած։

Իրաւունք ունենալ կը կարծեմ, եթէ դանդաղ յայտնեմ պատուական, եւ յարգելի խմբագրութեան հանրածանօթ թերթիդ դէմ, որ ընտանեկան պատւոյ եւ անհատական կեանքի վերաբերեալ այսպիսի խնդրոյ մը վրայ անխոհեմ գրողի մը գրուածքը փութացած է հիւրընկալել, առանց ստուգելու գործին իսկութիւնը։ Իմ մասիս, չեմ ուզեր երկար պատասխանել, միայն կը կարծեմ թէ կատարելապէս ազատ եմ այսինչ այնինչի աղջիկը խնդրել 25 ամեայ որդւոյս համար, ինչպէս այսինչը, կամ այնինչն ալ կատարելապէս ազատ են խնդիրս ընդունելու կամ մերժելու։ Օր. Սառայի մասին իմ դիմումս չի կրնար ապօրէն նկատուիլ. եթէ մերձաւորութիւնը պիտի առարկուի, կը պատասխանեմ թէ ամբողջ Պաղտատի Հայերը հինգերորդ պորտէն անդին ամուսնութիւն չեն կրնար կատարել, իրենց քիչուորութեան պատճառաւ։ Եթէ պնդուի թէ պէտք է պահպանել հայրապետական եօթը պորտի կանոնը, այն ատեն Պաղտատցիք որոնք չունին իրենց չորս կողմը ո՛չ մէկ հայաբնակ քաղաք կամ գիւղ մինչեւ 15—20 օրուայ հեռաւորութիւն, պարտին կուսութեան ուխտել, կամ բոլորովին գաղթել, որպէս զի կարենան պսակուիլ, իսկ արդէն պսակուածներէն 90%ը պէտք է լուծել, որոնց կարգէն եւ ես, որ չորրորդ պորտէ ամուսնացած եմ, մինչեւ որդիս հինգերորդ պորտէ ամուսնութիւն մը պիտի կնքէ։

Դեղին ոսկիի դեղին տենդէն բռնուած ըլլալուս լիաբար ամբաստանութեան դէմ ալ կը պատասխանեմ թէ, ես ու իմ ընտանիքս չատ մօտէն կը չօշափենք միշտ դեղին ոսկին, եւ բնաւ մեզի տենդ պատճառած չէ։ Եթէ ամէն հարուստ օրիորդի ձեռքը խնդրողներ տենդէ բռնուած պիտի կոչուին, կամ այսպէս կասկածուին, ուրեմն ամէն հարուստ աղջիկներ այլեւայլ հի վրայ դատապարտուած են տունը մնալու։

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ Մ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

Պաղտատ, 17 հոկտ.

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ԳԱՀԻՐԷ, 26 նոյեմ. — Ֆրանսայի ու Եգիպտոսի միջեւ 21 տարուան համար, երէկ, ստորագրուած առեւտրական դաշնագրութիւնը, երկու կողմին նկատմամբ ալ շահաւոր է։

ԷՍԷՆ. — Այսօր կատարուեցաւ Պ. Քրուբի յուղարկաւորութիւնը։ Իշխանութիւնները եւ ամբողջ ժողովուրդը ներկայ էին։ Վիլհէլմ կայսրը դագաղին հետեւեցաւ մինչեւ գերեզմանատուն։

ՀՌՈՄ.—Իտալիոյ Խորհրդարանին նիստերը, այսօր, վերսկսան։ Նախ ատենապետին պաշտօն յանձնուեցաւ ժողովին շնորհաւորութիւնները մատուցանել Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորին, Մաֆալտա իշխանուհիին ծննդեան առթիւ։

ՊԷՐԼԻՆ.—Ճէրմանիա ստոյգ աղբիւրէ կ'իմանայ թէ մաքսային սակացոյցի ծրագրին համար համաձայնութիւնը տակաւին կատարուած իրողութիւն մը չէ եւ թէ բանակցութիւնները կը շարունակեն։

—Գերմանիոյ Երեսփ. Ժողովը, այսօր, աւարտեց մաքսային սակացոյցի ծրագրին երկրորդ ընթերցումը։

ԲԱՐԻԶ.—Վերաքննիչ ատեանին նախկին Նախագահ Պ. Բէրիվիէ մեռաւ։

ՕՏԷՍԱ.— Քաղաքին համալսարանին մէջ հրդեհ մը ծագեցաւ, բնաջինջ ընելով երկրաբանական թանգարանին հաւաքածոները։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԲԱՐԻԶ, 26 նոյեմ. — Ելմտացոյցի յանձնաժողովին մէջ, ելմտական նախարար Պ. Ռուվիէ եւ ծովային նախարար Պ. Բէլլըթան յայտարարեցին թէ տասը միլիոն ֆր.ի յաւելուածական վարկ մը պէտք է 1903 տարուան նաւային ծրագիրը գործադրելու համար։

ՊԻՒՐԳԱՍ.— Սերպիոյ թագաւորին ու թագուհիին Նիշ ուղեւորութիւնը, որ այսօր պիտի կատարուէր, յետաձգուած է։

ԼՈՆՏՐԱ.—Ստոյգ կը թուի թէ Անգլիոյ թագաւորը Լիզպոնա պիտի երթայ յառաջիկայ գարնան։ Շատ չքեղ կարասիներ յանձնարարուած են Պէլէմի պալատան կողմէ։

ՍԹՐԱԶՊՈՒՐԿ.— Կաթոլիկ համալսարանի մը հաստատումը որոշուեցաւ, Վատիկանի եւ գերման կառավարութեան միջեւ եղած համաձայնութեան մը հետեւանքով։

ՀՌՈՄ.— Հռոմի եւ Բարիզի միջեւ հեռաձայնի ուղղակի հաղորդակցութեանց սկզբնաւորութիւնը պիտի բացուի յառաջիկայ դեկտեմբեր 5ին։

ՎԻԷՆՆԱ.— Աւստրիոյ Ֆրանց Եօսէֆ կայսրը, Գերմանիոյ Վիլհէլմ կայսրը եւ Ռումանիոյ Կարոլ թագաւորը, հաւանաբար, յառաջիկայ գարնան Աբազիայի մէջ պիտի տեսակցին։

ԲԱՐԻԶ.— Հարկերապետ Լօկլէի բացատրութեան եւ եւրոպական ընկերութեանց գրասենեակները կողոպտուելուն վրէժը լուծելու համար, ֆրանսական Բոնկոն ղրկուած արշաւախումբը անյաջողութեան մատնուեցաւ։ Արշաւախումբէն չատեր սպաննուեցան։

Պ. ՔՐՈՒԲԻ ՄԱՀԸ

Պ. Քրուբի մահուան նկատմամբ զոր մեր երէկուան օրուան թերթը ծանուցած՝ նշանաւոր զինագործարանին վրայ չահեկան ընդարձակ տեղեկութիւններով, այս առտուան թղթաթերթրով առնուած լրագիրներուն մէջ սա տեղեկութիւնները կը գտնենք.

ԷՍԷՆ, 22 նոյեմ.— Պ. Քրուբի մահուան գոյժը խորին յուզում առաջ բերաւ քաղաքին մէջ։ Տիկին Քրուբ կէսօրէն վերջը Բասէլ ժամանեց։ Քաղաքապետը, այս իրիկուն, մասնաւոր գումարման հրաւիրեց քաղաքապետութեան Խորհուրդը եւ յայտարարեց թէ Պ. Քրուբ որ երէկ գիշեր կաթուած մը ունեցած էր, այս առտու կանուխ կաթուածի երկրորդ հարուածի մը ենթարկուելով իրիկուան մեռած է։ Խորհուրդը միաձայնութեամբ ցաւակցութիւն յայտնեց յանկարծական մահուան առթիւ քաղաքացիի մը որ այնքան մեծ պատիւ բերած է իր ծննդավայրին։ Խորհուրդը քաղաքապետին պաշտօն յանձնեց իր ցաւակցութիւնները յայտնել հանգուցեալին կնոջը։ Պ. Քրուբի բժիշկը՝ Տօքթ. Բաու մինչեւ իրիկուն անոր բնակարանը մնաց։

—Զրոյցի մը նայելով, որ սակայն հաստատուած չէ, հանգուցեալ Պ. Քրուբի հօրը կտակին համաձայն, գործարանին տնօրէնութիւնը պիտի յանձնուի Պ. Քրուբի եղբօրորդւոյն՝ Պ. Արթիւր Քրուբի որ Պէրնտորֆի մէջ (Աւստրիա) փամփուշտի գործարան մը կը վարէ։ Հանգուցեալը երկար ատենէ ի վեր կը տառապէր սրտի հիւանդութենէ։

Պէրլին.—Վիլհէլմ կայսրը, Պ. Քրուբի մահուան լուրը առնելուն պէս, սա հեռագիրը ուղղեց գործարանին տնօրէնութեան.

«Ձեր պետի անակնկալ մահը մեծ յուզում պատճառեց ինծի։ Նախախնամութիւնը խորհրդականի տիտղոս ունեցող Քրուբը պետ կարգած էր ձեռնարկութեան մը, որ երկրին սահմանները խիստ չատ անցնելով, տիեզերական նշանակութիւն մը ստացաւ։ Ո՛չ միայն ուղիղ պաշտպանեց իր հօրը հանճարեղ իրեն փոխանցած հաստատութիւնը, այլ ուղիղ զայն զարգացնել, իր նախաձեռնական եղանակով, աշխարհի չափ ընդարձակութեամբ։ Այդ եղաւ իր կեանքին գործը։ Անոր անունը անբաժան է երկաթի ճարտարագործութեան, զինագործութեան, պաշտպանութեան ժամանակակից միջոցներու եւ նաւային չինութեանց զարգացման պատմութենէն։ Գործաւորներու նպաստաւոր հոգածութեան անբաղդատելի տիպարը եղաւ։ Ուստի երկրասիրական զգացումէ մը ներշնչուած, հաւատարիմ կը մնամ յիշատակին անոր որ ոչ եւս է, եւ անոր բոլոր պաշտօնեաներուն եւ հազարաւոր գործաւորներուն հետ, խիստ ցաւագին կերպով կը զգամ անոր կորուստը։»

Վիլհէլմ կայսրը որ չատ կը սիրէր Պ. Քրուբը, իբրեւ գերմանական թնդանօթներու մեծ գործաւորը, չորս տարի առաջ զայն անդամ կարգած էր Աւագաց ժողովին եւ պետական Խորհուրդին։ Վիլհէլմ Բ. քանի անգամներ Քրուբի հիւրը եղած էր Հիւկէլի վիլլային մէջ. նաեւ չատ անգամներ ներկայ գտնուած էր թնդանօթի փորձերու, Քրուբի ընդարձակ բոլիկոնին մէջ։

—Պ. Քրուբ, բացի այն չահէն որ առաջ կու գար 25,000 գործաւորներու Էսէնի մօտ բնակելէն, նաեւ դրամական առատ նուէրներ կ'ընէր այդ քաղաքին։

—Պ. Քրուբ սրտի հիւանդութեան հետեւանքով էր որ չատ անգամ ձմեռները կ'անցընէր Քաբրիի գեղազուարճ կղզիին մէջ (Իտալիա)։ Նափոլիի թերթ մը կ'ըսէր թէ Պ. Քրուբ ցոփ կեանք մը կ'անցընէր այդ կղզիին մէջ, բայց Պ. Քրուբ ոչ թէ մասնաւոր վիլլայի մէջ ինչպէս կ'ըսուէր, այլ օթէլի մը մէջ կը բնակէր, ինչ որ հերքում մըն է Նափոլիի լրագրին ըսածներուն, բայց իտալական թերթերէ ոմանք եւ նոյն իսկ Պէրլինի Վօրվէրց լրագիրը արձագանգ եղան այդ զրոյցներուն։ Պ. Քրուբ դատ բացաւ այս վերջինոյն դէմ. նաեւ չաբաթ օրը Քաբրի պիտի երթար այդ զրպարտութեանց հեղինակը ու պատճառները երեւան հանելու, սակայն յանկարծական մահը վրայ հասաւ։ Անոր բարեկամները կ'ըսեն թէ այդ անհաճ հրատարակութիւնները փութացուցին Պ. Քրուբի մահը։ Պէրլինի մէջ նաեւ զրոյց ելաւ թէ Պ. Քրուբ անձնասպան եղած է։ Վօրվէրց յայտարարեց թէ այդ պարագան հաստատող գրութիւններ ունի զորս պիտի հրատարակէ։ Հռոմի մէջ ալ, ուր անձնասպանութեան զրոյցը ելած էր, մեծ յուզում պատճառեց Պ. Քրուբի մահը։ Պ. Քրուբ դատ պիտի բանար իտալական քանի մը թերթերու՝ մանաւանդ Բոռքաւանցէի դէմ, հրատարակուած զրպարտութիւններուն համար։ Հռոմի մէջ համոզում կար թէ այդ հրատարակութիւնները սխալ էին, եւ թէ Պ. Քրուբ այնքան վշտացած էր, որ նախամեծար համարեր է վերջ տալ իր կեանքին։ Բոռքաւանցա գրած էր նաեւ թէ Իտալիոյ կառավարութիւնը իմանալով Քաբրիի մէջ Պ. Քրուբի վարած կեանքը, արտաքսման հրամանագիր մը հաներ է Պ. Քրուբի դէմ, բայց Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Բրինէթի հեռագիր մը ուղղելով Միւնիխի թերթի մը, բոլորովին հերքեց արտաքսման այդ լուրը։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 13 Նոյեմբեր

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	29	29 1/2
Ամենէն բարձր գին	»	29	33 1/2
Ամենէն վար գին	»	29	28 1/2
Ռումէլի երկաթուղի գոց.	ֆր.	115	37
Ամենէն բարձր գին	»	116	25
Ամենէն վար գին	»	115	37

ԲԱՑՈՒՄ 14 Նոյեմբեր

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	29	23 1/2
Ռումէլի երկաթուղի	ֆր.	115	12
Նիբբէթի Քայըմէ		29	20
Օսմանիէ		—	
Ռէժի		—	
Օսմ. Պանքա		—	
Քռէտի ժէնէրալ Օթմ.		0	10
Սօս. Օթմ. Շանժ է Վալէօռ		0	13
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		8	82
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		5	50
» ժուիսանս		1	32
» պարտաթուղթ		497	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		190	—
Թրանվայ		125	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն		264	—
Լավրիոն		75	—
Անատոլի երկաթուղի բաժնեթուղթ		11	35
« պարտաթուղթ «		517	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	22
Անգլիական ոսկի	»	109	39
Բօլ Էմբէրիալ	»	90	—
Քրիմից	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	
Մէճիտիէ	»	102	50
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	60

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	110	30
» » » չէք	»	110	38
Բարիզ »	ֆր.	22	75
» » » չէք	»	22	70
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք	18	57
Վիէննա չէք	ֆիօր.	21	73

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 26 Նոյեմբեր

Անգլիական Քոնսոլիտէ		93	69
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.		54	—
» » » Դ. բաց.		27	12
» » » Դ. գոց.		27	—
Օսմանեան Պանքա		13	25
Ռուսական 1890		—	
Հելլենական 5 %		42	—
» Մօնօբոլ		44	—
Պուլկարական 1888		92	—
Էժիբսիէն իւնիֆիէ		107	—
Տօմինիկա		106	—
Թրանսվալ		4	81
Այտին երկաթուղի		14	—
Փոխանակագիր		25	33 3/4

ԲԱՐԻԶ, 26 Նոյեմբեր

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		98	85
» » 3 1/2 %		97	95
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. բաց.	Ղրշ.	27	40
» » » գոց.		27	15
» » » Գ.	»	30	22
Օսմ. Կայս. Պանքա	ֆր.	574	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	117	75
Օսմ. մաքսատուն	»	455	—
Օսմ Ռէժի	»	342	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	490	—
Քռէտի Լիոնէ	»	1058	—
Իտալական Ռանթ	»	102	90
Սպանիական արտաքին	»	81	60
Թրանսվալ	»	122	50
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	135
Դրամադեղչ	»	—	—

ՊԷՐԼԻՆ, 26 Նոյեմբեր

Ռուպլը	ֆր.	—	
Ռումէլի երկաթուղի	»	121	70
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	102	80
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	255

ՎԻԷՆՆԱ, 26 Նոյեմբեր

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆր.	239	20
Ռումէլի երկաթուղի	»	111	20
Օսմ. Ռէժի	»	324	—

ՊՐԻՒՍԷԼ, 26 Նոյեմբեր

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.		27	25
Ռումէլի երկաթուղի		114	75

{Էն Առաջ Սա Կարդացէք}

ՀՈՎԱՆՈՑԱՎԱՃԱՌ

ՄԻՀՐԴԱՏ ՀԱՅԿԱԶՆ

Քանի մը հարիւր կամ հազար ղրուշ ծախսելով կը գնէք կամ չինել կու տաք զգեստ, չապիկ, ֆէս եւ գլխարկ՝ վայելելու եւ վայլեցնելու համար։ Աղէկ։ Բայց ինչ օգուտ. եթէ անձրեւի մը բռնուիք ու եթէ հովանոց չունենաք — կամ անձրեւ չանցնող հովանոց մը — ատոնք ամբողջ կը բծաւորին եւ նորութեան չէնքշնորհքը չի մնար վրանին։ Ուստի, խնամով չինուած, ձեւաւոր եւ բնաւ անձրեւ չթափանցող ՀՈՎԱՆՈՑ մը գնեցէք Դալաթիոյ հռչակաւոր հովանոցավաճառ Միհրդատ Հայկազնէն։ Գոհ կը մնաք

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

ԵԱՆԻ ՉԱՐՇԵՂԱՏԱՆ ՎՐԱՅԻ ՅԱՐԿԸ
(Ճիշդ Զպուչճեանց դէմը)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստուին, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամահանութիւն։

Ջմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէսօր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

ՆՈՐՏՏԱՅՉԷՐ ԼՈՅՏ

NORDDEUTSCHER LLOYD
Paquebot poste Impérial Allemand

Նիւ Եորքի գիծ, Ճէպըրգաց

ՔՐՈՆՓՐԻՆՑ-ՎԻԼՀԷԼՄ, Պրէմէնէն Շէրպուրկ	4 Նոյ.
ՔԱՅՉԷՐ ՎԻԼՀԷԼՄ ՏԷՐ ԿՐՈՍԷ, Պրէմէնէն Շէրպուրկ	18 »
ՖՐԻՏՐԻՀ ՏԷՐ ԿՐՈՍԷ, Պրէմէնէն Շէրպուրկ	8 »
ՔԷՄՆԻՑ, Պրէմէնէն Շէրպուրկ	15 »
ՔԱՍԷԼ, » »	22 »
ՖՐԱՆՔՖՈՒՐԹ »	29 »

Աւստրալիոյ գիծ

ԿՐՈՍԷՐ ՔՈՒՐՖԻՒՐՍԹ, Ճէնովա—Նափոլիէ, 5/18 Նոյմ. եւ պիտի երթայ Բօյոմպօ, Ատելայտ, Մէլպուրն եւ Սիտնէյ ու Սիտնէյի մէջ Նորտտայչէր Լոյտի միւս չոգենաւերուն հետ հաղորդակցելով պիտի երթայ Քուինսլէնտ, Նոր Կուինէա, Նաքասար, Պադավիա եւ Սինկաբուր։

Պրէմէն-Պալթիմորի գիծ

ՔԷՕԼՆ, Պրէմէնէ Պալթիմոր 6 Նոյ.
ՇԹՈՒԹԿԱՐՏ » » 20 »

Պրէմէն-Կալվէսթոնի գիծ

ՔԷՄՆԻՑ, Պրէմէնէն 15 Նոյ.

Պրէմէն-Քուպայի գիծ

ՄԱՆՑ, Պրէմէնէ, 14 Նոյ. եւ Հավանա, Սիէնֆուէկօ, Մանզանիլլօ եւ Քուպայ պիտի երթայ։

Պրէմէն-Պրազիլիոյ գիծ

Հանդիպելով Բէրնամպուքօ Պահիա, Ռիօ Ժանէյրօ եւ Սանդոս։

ԱԽԷՆ, Պրէմէնէ, 15 Նոյ.
ԳՕՆ, » 29 »

Պրէմէն-Լաբլադայի գիծ

ԲԹԱՅՆ, Պրէմէնէ, 8 Նոյմ. եւ պիտի երթայ Մոնդէվիտէօ եւ Պուէնոս Այրէս։

ՆՈՐՏԵՐՆԷՅ, Պրէմէնէ, 22 Նոյմ. եւ պիտի երթայ Մոնդէվիտէօ եւ Պուէնոս Այրէս։

Ծայրագոյն Արեւելքի գիծ

ՊՐԻՆՑԷՍ ԻՐԷՆԷ, Համպուրկէն, 13 Նոյ. եւ պիտի երթայ Քօլօմպօ, Բէնանկ, Սինկաբուր, Հօնկ Քօնկ, Շանկայ, Նակազաքի, Հիօկօ եւ Եոքոհամա։

ՏԱՐՄՇԹԱՏ, Պրէմէնէ, 26 Նոյ.

Մայր. Արեւելքի գիծ, միայն ապրանքի։

ՆԻՒՐԷՆՊԷՐԿ, Նոյմ. 13ին, Պրէմէնէն, եւ պիտի երթայ Բօրդ Սայիտ, Բէնանկ, Սինկաբուր, Հօնկ Քօնկ, Շանկայ եւ Եոքոհամա։

Պիտի ընդունի ապրանք եւ ուղեւոր վերոյիշեալ նաւահանգիստներուն համար։

Աւելի տեղեկութիւն առնելու համար դիմել Գործակալներուն

Կ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ եւ Ժ. ՏԷՐՈՒՆԵԱՆ
Դալաթիա, Չարբզլըօ Եէնի խան, Թիւ 21

Ծան.—Գործակալները յանձնառու կ'ըլլան ապրանքները ուղղակի Կ. Պոլսէն փոխադրել յիշեալ նաւահանգիստներէն մէկը։

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ին

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 687 ՄԻԼԻՈՆ Ֆրանք

Ապահովագրական ամեն կարելի դրութիւններ կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զուակաց դրամագլուխ, ցման եկամուտ, եւայլն

Միւչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք. — Առատաձեռն պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Խնաճէթ խան, Վօյվօտա փողոց, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 579

ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

Հիւանդութենէ ապաքինողներու, տկար կազմ ունեցողներու, արեան աղքատութեան և մարմի հիւանդութեան ենթարկուողներուն ու կուրծքի տկարութենէ տառապողներու՝ ձկան իւղ կը յանձնարարեն. սակայն՝ ձկան իւղին անախորժ հոտն ու զզուելի համը կը գանեցնեն զայն գործածողները, որոնք կամ զայն չանցով կը խմեն և կամ կը ստիպուին բնաւ չի խմել։ Ֆրանսայի բժշկական կաճառէն ոսկեմետալ ԲՈՒՐԹՈԼ, նոր ձկան իւղ մը պատրաստած է ԲՈՒՐԹՈԼԻ ՁԿԱՆ ԻՒՂ անունով որ հասարակ ձկան իւղերու զզուեցուցիչ համէն ու հոտէն զերծ է բոլորովին. խիստ անուշ համ ունի և անհոտ, եղերին ու մանկանց հաճոյ կը գայ ընել ինչ որ բացառիկ դիւրութիւն մըն է գործածելու. Ո՛չ խմելու առեն ո՛չ ալ անկէ ետք բնաւ զզուանք չի զգար խմողը։ Բժիշկները միաձայնութեամբ կը յանձնարարեն ԲՈՒՐԹՈԼԻ ԱՆՈՒՇԱՀԱՄ ՁԿԱՆ ԻՒՂԸ որ միեւնոյն ժամանակ ազդեցիկ և փորձուած դարման է։ գեղձախտի, ջղայնութեան, կուրծքի բորբոքումներու, հազբուխի, կուրծքի տկարութեան և մինչեւ իսկ կրծքային տաղանդ առնել թոքախտին։ Ամէն ճաշէ առաջ մէկ մէկ դգալ առնել պէտք է։

Կը ծախուի Պոլսէ գլխաւոր Բիւչիւքի դեղարանը, Սուլթան Համամ Մէզիքի. Լինոս և Գոնստանտինոսի դեղ մթերանոցները և ամէն մեծ դեղարաններու մէջ։

796 12—52

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան դրամագլուխ 31 *դեկտ.* 1898ին

162, 924, 140 ֆրանք

Տարեկան եկամուտ, տոկոսներ, և այլն 31 *դեկտ.* 1898ին

29, 765, 473 ֆրանք

Ընկերութեան հաստատութեան թուականէն՝ այսինքն 1848էն ի վեր, ապահովագրեալներու եղած վճարումներ, կենսաթոշակ, ևլն.

362, 858, 507 ֆրանք

1898 *տարւոյն մէջ ընկերութիւնս* 6619 *բաժիններ ստացած է որոնց* 58,680,000 *ֆրանք գումարը կը ներկայացնեն։*

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն Պ. Պ. ԷՅՕՒԸՐՍ ԵՒ ՈՐԴԻ. Պոլիս, Մէյտանճըք փողոց, Ալալէմճի խան։

Միջնորդներուն լաւ վարձատրութիւն պիտի տրուի։

Փոխ-գործակալութիւն, Ղալաթիա Մէյմէնէթի խան։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Տօմսեր տրամադրելի Բարիզէ Հաւրէ. *Առաջին կարգ* 245 *ֆրանք. Բ. կարգ* 175 *ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գալաթիա Թօփ Հանէ [illegible] վրայ։* 516 *Փ. ՌԸՖՓՈՒԼ*

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Ամէն ամիս երկու անգամ կը բանեցնէ Լիվըրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	13900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	13900	Քաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրիա	3229
Քամբանիա	12950	Պավիա	2945
Ուլթոնիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիպիրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալէփփօ	2181
Աուրանիա	7269	Շէրպուրկ	1614

Դիմել առ ԺՕԼԻ և ՍԻԿԸՐ Joly et Seagor

Մէյմէնէթի խան, թիւ 6, 7, 8 *Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։* 255

ERNEST GLAVANY

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԷՌՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻ ԿԱՐԳԸ, ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ

Այս դրամատունը կը վաճառէ ամէն տեսակ արժէթուղթեր՝ իրենց գինին համեմատութեամբ՝ ամսական 20 *ղրշ.էն մինչեւ* 100 *ղրշ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը առաջ քաշուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու և շահուած պարգեւները գանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կու տայ։*

Գնողները երբ առաջին վճարումը ընեն, իրենց մուրհակ մը կը տրուի մեր կողմէ ստորագրուած և դրոշմուած։ Աւելի զատ արժէթուղթին թիւը ցոյց տուող ուրիշ ծանուցագիր մըն ալ կը տրուի, և գնողը նոյն առնեն իսկ ամէն վիճակահանութեանց մասնակցելու իրաւունք ունենալով, շահածը ամբողջապէս կ'առնէ։

Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատն անգամ այս դիւրութեամբ կրնայ արժէթուղթի տէր ըլլալ, և յայտնի է որ ամսական 20 *ղրշ ի վճարումը մեծ զոհողութիւն մը չըլլալով և ամէն մարդու դիւրամատչելի ըլլալով, ամէն հաւանականութիւն ունի օր մը շահելու, և եթէ երբեք չշահի ալ, իր վճարումներուն շնորհիւ յառաջիկային արժէթուղթի տէր պիտի ըլլայ, որ իրեն համար շահու աղբիւր մըն է։*

ԸՆԴՀ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ

ՀՈՒՆԳԱՐԱԿԱՆ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնեալ 1857ին Արքայական հրովարտակով, կեդրոնատեղի Ընկ. Բէշթա

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Վճարեալ գումարներ	Երաշխաւորութեան գումարներ	Ապահովագրեալ գումարներ
332 միլ. ֆրանք	114 միլ. ֆրանք	461,3 ,390 ֆրանք

Այս Ընկերութիւնը կեանքի վրայ կ'ապահովագրէ ամէնէն նպաստաւոր պայմաններով և անմրցելի գիներով։ Ապահովագրութիւն մահուան պարագային, շահաբաժին մասնակցութեամբ և երաշխաւորուած տոկոսի տոկերով։ Ապահովագրութիւն օժիտներու և կենսաթոշակներու համար։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան գրասենեակը Պոլիս Կարնաթեան խան։ Ընկերութեան մասին դիմել Օսմ. Կայս. Պանքայի.

Ընդհանուր գործակալ ամբողջ Թուրքիոյ համար

ՈՐԴԻՔ ՆԻՍԻՄ ՊԱՐՆԱԹԱՆԻ

747 43—53

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ

HUNYADI JANOS

Անմիջական ապահով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ

Տիեզերաճանաչ համբաւ

ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԽԵՂԴՈՒՐԷՆ

Պահանջելու է ճշմարտեալ անունը պարունակող պիտակով շիշեր

ANDREAS SAXLEHNER

Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառներուն և դեղագործներուն քով։ 387

ՌՈՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Պետերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ. ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու ստորոյց խորտակման դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,667 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	12?,000,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	249,400,000 »
1901 տարւոյն մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	54,000,000 »

Ընդհանուր քննիչ Ա. ՀԻՒՐՊԻՒԶ

Ընդհ. գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՈՏՈՐ ՌԷՊՐԷՆ

Ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Ղալաթիա, Քարաքէօյի վրայ, [illegible] տեղը գործակալութեան գրասենեակը։ 524

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հուլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1089	Դօմօ	1497	Կօգօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	186
Ալէքթ	3607	Դօնկօ	2906	Կրօմնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Դօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարչէլլօ	3709	Ցիրիօ	1735
Արիօսգօ	2377	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1198
Գասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սէրբօ	1200
Գօրօտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրատիօ	3600	Մօնտէպէլլօ	1785	Թասսօ	1328
Գրավօ	1076	Տրաքօ	1718	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրինօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօքիօ	3827
Գըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտալօ	5540	Օթիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1820	Ճիլնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրբիտօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրագօ	1841	Քլէսօ	1033	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Պալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմնօ	1700	Պօլօ	510	Վօլօ	1289
Չիբանօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Ռիալթօ	2229	Վոլթուրնօ	2396
Մոսէքօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէքանդօ	2272	Ռինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Ռօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Ռօմէօ	1789		

Հօրաշիօ շոգենաւը, նաւապետ Քրօֆթ, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն հոս հասած է։

Թօքիօ շոգենաւը ընդհանուր վաճառքով շուտով կը բեռնաւորի ի Հուլ։

Դիմել առ գործակալ Ձ. ՀՈՒՇ ԷՆՐԻՔԶՕՏ

Թ. 23—24 *Թէօֆիք Մէհմէտ խան Ղալաթիա* 377

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան Երթեւեկութիւններ

- Գշ. 25/12 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
- Դշ. 26/13 Իզմիր, Փիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ, հաղորդակցութիւն Աղեքսանդրիաէն Բոր Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ, Թարապուլուս-Շամ.
- Դշ. 26/13 Պուրկազ, Վառնա, Օտեսա ժամը 3ին յետ միջօրէի.
- Եշ. 27/14 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ, Պա. Թում ժամը 8ին միջօրէէն առաջ։
- Եշ. 27/14 Սեվաստաբօլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
- Ուր. 28/15 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ
- Շբ. 29/16 Տարտանէլ, Միտիլի, Իզմիր, Քիոս, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրբուլի եւ Պոլսոյ միջեւ բանող շոգ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիքթօրիան	10500	Ֆլավիա	3500
Արմէնեան	10500	Էճիփշըն	3500
Քէսդրիան	10500	Արմէռըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլօմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Պոսդոնիան	8000	Ալզաշիըն	2500
Ֆլօրիտիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինժօ	900
Վալօնիան	3700	Օբօրթօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքը պատրաստ ունենալ կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրամանագիրը զրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել

ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ

Ղալաթիա, Քարաքիւի վրայ [illegible]

600

[illegible] ՉԱՐԼԶ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

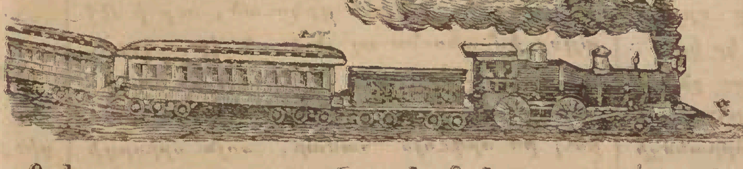

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1902 Նոյեմբեր 1 |Ն.Տ.| շաբաթ օրէն սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ ԷՍԿԻ-ՇԷՀՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ

ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Թ. 2 ճամփ. Առա. Ժ. Վ.	Թ. 34 Խառն Առա. Ժ. Վ.	Թ. 4 ճամփ. Առա. Ժ. Վ.	Թ. 6 ճամփ. Առա. Ժ. Վ.	Թ. 8 ճամփ. Առա. Ժ. Վ.	Թ. 36 Խառն Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. 10 ճամփ. Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. 12 ճամփ. Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. ճամփ. Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. ճամփ. Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. ճամփ. Առա. Ժ. Վ.	Թ. ճամփ. Առա. Ժ. Վ.
Քարաքէօյ Կամուրջ	մկն.	1 20	1 37	3 33	5 30	7 8	8 15	10 30	11 30				
Հայտար Փաշա	ժմ.	1 45	—	3 58	5 55	7 33	8 40	10 55	11 55				
	մկն.	1 55	2 25	4 8	6 5	7 43	8 55	1 5	12 5				
Քըզըլ Թօփրաք	»	2 1	—	4 14	6 11	7 50	9 5	11 11	2 1				
Ֆէներ Եօլու	»	2 5	2 36	4 17	6 14	7 54	9 9	11 15	12 14				
Կէօզ Թէփէ	»	2 9	—	4 21	6 18	7 58	9 15	11 19	12 18				
Էրէնքէօյ	»	2 13	2 47	4 26	6 23	8 4	9 21	11 24	12 22				
Պօսթանճըք	»	2 22	2 5	4 32	6 29	8 10	9 3	11 30	12 28				
Մալթէփէ	»	2 28	8	4 4	6 37	8 19	9 44	11 38	12 36				
Քարթալ	»	2 39	3 2	4 51	6 48	8 31	0 1	11 48	12 46				
Բէնտիք	ժմ.	2 46	3 32	4 58	6 55	8 39	10 11	11 55	12 53				
	մկն.	Այս կառախումբը 1903 փետր. 1էն սկսեալ կ'երթեւեկէ	3 37				10 21						
Թուզլա	»		3 59				10 46						
Կէյպզէ	»		4 19				11 10						
Տիլ Իսքէլէսի	»		4 4				11 37						
Թավշանճըլ	»		4 51				11 47						
Հէրէքէ	»		5 8				12 6						
Եարըմճա	»		5 29				12 30						
Թիւթիւն Չիֆթլիք	»		5 32				12 44						
Տէրինճէ	»		5 5				12 57						
Իզմիտ	ժմ.		6 7				13						
	մկն.		6 7										
Պէօյիւք Տէրպէնտ	»		7 2										
Սափանճա	»		7 26										
Համիտիէ	»		7 50										
Կէյվէ	»		8 34										
Աք Հիսար	»		8 56										
Մէքէճէ	»		9 26										
Լէֆքէ	»		9 50										
Վէզիր Խան	»		1 2										
Պիլէճիք	ժմ.		1 6										
	մկն.		11 2										
Քարաքէօյ	»		12 30										
Պօզիւք	»		1 15										
Ին Էօնիւ	»		2										
Չուքուր Հիսար	»		2 36										
Էսկի Շէհր	ժմ.		3 15										
			Իրիկ.										

ԴԱՐՁ

ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Թ. 1 ճամփ. Առա. Ժ. Վ.	Թ. 3 ճամփ. Առա. Ժ. Վ.	Թ. 5 ճամփ. Առա. Ժ. Վ.	Թ. 7 ճամփ. Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. 31 Խառն Առա. Ժ. Վ.	Թ. 9 ճամփ. Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. 11 ճամփ. Առա. Ժ. Վ.	Թ. 13 ճամփ. Առա. Ժ. Վ.	Թ. 33 Խառն Առա. Ժ. Վ.	Թ. ճամփ. Առա. Ժ. Վ.	Թ. ճամփ. Առա. Ժ. Վ.	Թ. 7 ճամփ. Իրիկ. Ժ. Վ.
Էսկի Շէհր	մկն.	Այս կառախումբը 1903 փետր. 1էն կ'երթեւեկէ	Այս կը 1902 նոյեմ. 1էն 15 կ'երթեւեկէ և 1903 յունուար 16էն 31	Այս կառախումբը 1902 նոյեմ. 16էն 1903 յունուար 15 և 1903 փետր. 1էն						11 40			
Չուքուր Հիսար	»									12 16			
Ին Էօնիւ	»									12 48			
Պօզիւք	»									1 24			
Քարաքէօյ	»									1 58			
Պիլէճիք	ժմ.									2 48			
	մկն.									2 58			
Վէզիր Խան	»									3 34			
Լէֆքէ	»									4 9			
Մէքէճէ	»									4 40			
Աք Հիսար	»									5 6			
Կէյվէ	»									5 28			
Համիտիէ	»									6 2			
Սափանճա	»									6 36			
Պէօյիւք Տէրպէնտ	»									7			
Իզմիտ	ժմ.									7 33			
	մկն.					1 35				7 53			
Տէրինճէ	»					1 53				8 7			
Թիւթիւն Չիֆթլիք	»					2 4				8 18			
Եարըմճա	»					2 16				8 30			
Հէրէքէ	»					2 43				8 55			
Թավշանճըլ	»					2 54				9 5			
Տիլ Իսքէլէսի	»					3 10				9 14			
Կէյպզէ	»					3 38				9 4			
Թուզլա	»					4 —				10 —			
Բէնտիք	ժմ.					4 22				10 20			
	մկն.	1 25	1 54	2 28	3 14	4 37	6 38	8 20	9 5	10 30			
Քարթալ	»	1 33	2 2	2 37	3 23	4 50	6 47	8 30	10 2	10 44			
Մալթէփէ	»	1 43	2 12	2 47	3 33	5 5	6 57	8 41	10 14	11			
Պօսթանճըք	»	1 51	2 21	2 56	3 41	5 19	7 5	8 51	10 25	11 1			
Էրէնքէօյ	»	1 5	2 28	3 3	3 50	5 32	7 12	8 59	10 34	11 26			
Կէօզթէփէ	»	2 2	2 32	3 7	3 54	5 36	7 6	9 3	10 38	—			
Ֆէներ Եօլու	»	2 7	2 37	3 11	3 58	5 4	7 20	9	10 43	11 37			
Քըզըլ Թօփրաք	»	2 10	2 40	3 14	4 1	5 45	7 23	9 13	10 47	—			
Հայտար Փաշա	ժմ.	2 1	2 45	3 19	4 6	5 53	7 28	9 19	10 53	11 46			
	մկն.	2 23	2 53	3 27	4 15	6 5	7 38	9 27	11 —	12 5			
Քարաքէօյ Կամուրջ	ժմ.	2 48	3 18	3 52	4 40	6 30	8 3	9 52	11 25	12 30			
										Իրիկ.			